spine of volume
a little rubbed

Llyvyr Taliessin.

Volume ix. of the
Series of Old Welsh Texts.

SERIES OF WELSH TEXTS
REPRODUCED & EDITED BY J. GWENOGVRYN EVANS.

Nos. 1—100 on Japanese Vellum paper;
151—250 on toned linen-made paper;
300—450 on deckled-edge paper.

No. 74 J.G.E.

Facsimile & Text

of the

Book of Taliesin

Reproduced & Edited

by

J. Gwenogvryn Evans

Hon. M.A., & Hon. D. Litt. (Oxon.)

Hon. D. Litt. (Wales).

*

Keis a vedrich, ac a ellich guna.

Llanbedrog, N. Wales:

Issued to Subscribers only.

M.DCCCC.x.

PB
2273
T3
1910
v. 1

629480
22.2.56

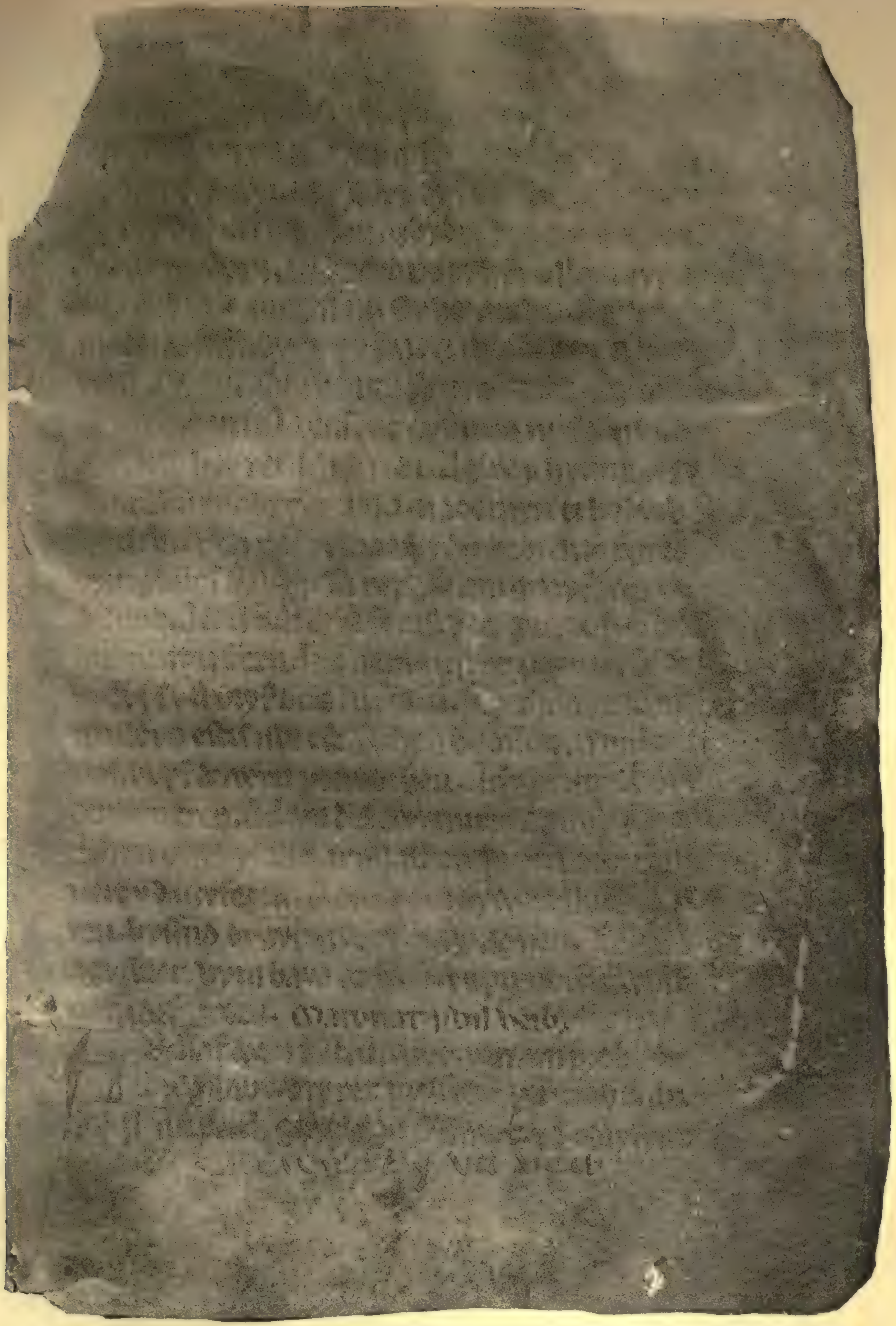

[illegible] seint nef ym duw. ver nef blwyf ffraeth [illegible]
llythyryssant yr eneit ym llu [illegible], yn y nef yn y
ym pechawt. A y enwoet racned. bydwyf [illegible]
dawt trugared. ac olaf y ywethaf [illegible] [illegible] ured [illegible]
iad nef nebun ronoed. A deccaet seint seic seic
oed. gwelydwch rwysc ieithoed. corheic mar
gwymyd lyfyroed. nyt fet ar wyl duw trychoed. yn
nef yn daear yn drofed. yn yr yn eluog yn yr
aued. yr corff yn eneit yn [illegible]ed. Pell [illegible]
rac rym draened. A thrwy olaf a ledic del. ar [illegible]
poet ym heneit yn buched. yn tragywyd yr
[illegible]wnted yr gwlad nef nym gomed.

Elbestyl ar merthyri. gwerydon gwedy [illegible]
[illegible]. A thelyf duw a cerin. glan ieith glan ieith [illegible]
teith. Ac yn duum glad dyfyd inn. hyt ym
rychatwyf vyn teith. seiffer anuant glan [illegible]
yn gradeu eu golofneu eglwys. a rymeint [illegible]
ethadur atraeth wys fyrwedyd llythyreu lloyt [illegible]
rac gwerin digawt diswys. boet yn heneit y
amdiffynnwys. [illegible] ffer anuant yn [illegible]
[illegible]. ver gwerin gwaredret. hyt ym hoes
byt. hyt ym dillywys crist kerdhaet. odef
ymuels affwys galwet. meint dyduc duw [illegible]
nodet. Dyn vil veib o plant llia. Atunatu [illegible]
fia. A dedeint yr amistra edrif ertu bila. deccan
bu racnei gwelsit pla. dyby ierusolima.

Nifer seint armorica. a nifer yn dull toronia. a
thorsi trachaer roma. a pheri acalexandria. a gir
vandys ac mora. tres pres dinicia. asicia affrica
europa. Nifer seint capharnaum. in arithen
a naim a zabulon a cisuen anmisen aneptalim.
Indubitatus a zorim. yndi y proffwydwys crist vab
mein verch ioachim. o ditemlyl pell echen pan ym.
Nifer seint erechalde. clot pell castell marie.
nat attouwed syloe eche ietrude phalatie cesa
rie. amanion amabute. a dyffrynoed bersabe.
a chym cret gwyr cartasme a weithuoryon ietude.
leitheoed gwer. ac esfret alladin gwyr llacharte.
Nifer seint eu ugymeit. deuedyr echewin eu
pleit. rac rwyd rwysc uoleit. ketwyr neb eu ky
neirchett. yn yd yn chag ym pop reit. bwynt di
nas yn corff ac yn henert. Nifer seint sicomori
alis a deprossani ynwys. ar meint glan a vendi
gwys dwfyr gwin gwyr ae dilewys. ac eirawl ei
urdawl pwys. dan syr seint ysseilwys.
Nifer seint adeuly goror effectus ye inferior. a
supare superior. ac armonim athyfor. a dyff
ryn enor a segor. a chartago mawr amiuor. ac
ynys gwyr terwyn mor. Nifer seint ynys
prydein. ac iwerdon a dwyn ran. torioed ymue
in. gweithredoed mirein. agredus a gweinis y
seenhyn. Nifer seint seued anchwant. o dub

deccum darvant. vnn pryeith vnn ymadrawt. y
kylch eluyd vbuant. armenit diwethaf a daro
gan ettit a chwn dyver dybuant. [Y]ffer seint
oriente. a chyfrinadwr kuvawt uide. ieith a dd
gwec ac efrei. a llad en drwy llachaure.
[S]eith ugeint seith; ugeint seith cant o seint
a seith mil a seith dec ugeint nouember inter
adulniant. tw verthyri mat dyethuant. Pym
thec ugeint seint iuuant. a their mil moza
his plant. hus decembris uch cauant. tra plyn
iessu dichnoraint. [D]eudeg mil ynw ewinam
agredwys tyw les ieuan. golychan golwuant
van. vn nefwd nys dicgeiant. [D]ew mil seint
a arvolles bedyd a chnefyd a chwrteb. y r golerch
wen yowsed gwres uffern oer y llachyes. o s
dofyd ymdicones. tyw pen pedyr yeith milles.
Qui venerunt angeli in natalē dñi mediam
nocte in laudē cū pastoribus in bethleem. ni
nem angeli de celo cū michaele archangelo qui
pcedunt pecho circa animas in mundo. nu
nauem nunciem angelū pcedunt cf firmati. vn
sunt baptizati. usq; in diē iudicii. quando fuit
xpc crucifixus ut sibi ipsi placuisset. venisset
ibi in auxiliū. plusquam duodecim legiones ange
lor toto orbe t̄rar. ihc xpc uidentē in agonia
in mundo. ut sunt mi auxilii duodecim mi
lia militantē ante tribunal stantem qui lau

7

Sanctae laudantium tu es meres ver regnum.
[.]ifer aun ac anyd vei; nef is nef meint e ys
syd. Ar meint a gredwys yg ... werd. a gredis trwy
eawllis defyd. meint a rii tuv yraddyd. a cagar
duw dygeteniyd. a dibwyr gwar anwar gwledic.
nyth godwyf yyn bwyf diennic. Bot yg gwyn
pop colledic. feat yd hawl eissyllwedic. ar velia bwyt
ryodic. o ryret pressent pan wyf dic. traethaf
pan vydaf yg gryd o ossymdeith o sepio. o ryfyr
o merthyr elo. yn edryfynt semt segerno. o
eu pechawt pan ym bo. dim uch dim meint
am elwyso.

Buarth beird

Eo ympeilli a ympwyllat. y beird brython
aprydest ofer. ym ryfseu ym ryorsed. di
gawn gofal y gofangord. wyf eissyllyden kyfreit
ar geird. Buarth beird ar nys gwypo. pymtheg
mil drostaw ym gymhwyllaw. wyf keidolueit.
wyf keinuat claer. wyf dur wyf dyw wyf saer wyf
syw. wyf sarff wyf serch yd ymgestaf. nyt wyf
bard syn yn arywreidaw. pan gan keinyeit
canu yg kof. nyt ef dynafut vy ryfed vchon.
hundit am eu heirbynyaw. mal awoll dillat heb
law. val ymsawd yn llyn heb naw. Tynnu a chel
chosyn y grad uchel y gwaed mordwyt tiruyd.
Creic am deinec. vrch vawr tirfnat. anelut
yscrut escar nodyat. Creic pen perchen pen
am ygnat. yn gwna medut meddawt modyd.

vyf kell vyf dell vyf datweir llet. vyf llogell kerd
vyf lle ymmyret. karaf y gorwyd a gorell clyt. a
bard a bawt ny phryn vyret. Nyt ef caraf amrysson
yr ryt a gerbyl keluyd ny meued med. Madws my
net yr ymdiot a chelvydeit am gelvydyt. ach
ant clwm kyfrwym kyfwlat. Bugeil broed porth
oed neirthyat. Mal ymdeith heb tywet y grat.
Mal bynnei ymdeith heb tywet. Mal bagei kneu
lyn heb gwet. Mal kerssaw bydueid yr gruc. Mal
penteint anrheith yn uut. Mal gosgord lluyd heb
pen. Mal porthi anclut ar ken. Mal glymmaw
tymher o vro. Mal haedu achwyr aluch. Mal en
ach a gwaet yscall. Mal gwneuthur goleu y dall
Mal doeni dillat ynoeth. Mal taenu engwyn
ar traeth. Mal porthi pyscawt ar laeth. Mal toi
neuad a deil. Mal lladu llyry a gwyeil. Mal todi
dyfet rac geir. Vyf bard neuad. Vyf kyw kadeir.
Digonaf y veird llafar llesteir. kyn bwyn a gyw
rein ym garw gyfloc. ryprynhom ni an lloc ych
ty di vab meir. Aduwyneu Taliessin.

Atwyn rin ryssemyt y ryret. Arall atwyn
pan vyd duw dymgwaret. Atwyn kyfed
ny gomed gogyfyret. Arall atwyn y am kyrn
kyfyfet. Atwyn nud yd vleid naf. Arall atwyn
hael gwyl golystaf. Atwyn aeron yn amser kynhauaf.
Arall atwyn gwenith ar galaf. Atwyn
heul yn ehwybyr yn nwyfre. Arall atwyn rythal

hwyr ac de. Atwyn march mygurhas man gre.
hall atwyn dilewhwe. Atwyn chwant ac ery
ant amaetwy. Ar. at. dy wowyn modwy. Atw.
eyr ar lan llyr pan llanhw. Ar. at. gwlenn yn
gwanwy. Atwyn march ac eurgalch gwlchwy.
Ar. at. dowwyn yn adwy. At. ewnawn medw vlu
aws. Ar. at. keraw hael lywgnaws. At. mei v
gogeu ac eaws. Ar. at. pan vyd hyn haws. Atw.
reith apherpheith neithawr. Ar. at. kyflwyn a
garhawr. At. bryt wrth penyt penglawr. Ar. at.
dyduwn y allawr. At. med yg kynted y gerdawr.
Ar. at. am terwyn toryf uawr. At. cleuric catho
lic yn eglwys. Ar. at. enefyd yn egl neuadwys.
At. plwyf kymmwyaw atodwys. Ar. at. yn amser
paradwys. At. lloer lleuychawt yn eluyd. Ar. at.
pan vyd da dymgofyd. At. haf ac araf hyrdyd.
Ar. at. athreidaw agerwyd. At. bloden ar waruthaf
perwyd. Ar. at. achreawdyr kerenhyd. At. didwyf
ewic ac elein. Ar. at. ewynawc am harthuein.
At. lluarth pan llwyd y genhyn. Ar. at. katawarth
yn egin. At. edystwyr ygkebystyr lletrin. Ar.
at. kywerthas abrenhin. At. glew y gwr goleith
gogywec. Ar. at. ellein gymraec. At. grug pan
vyd chwec. Ar. at. moruu y wanthec. At. tymp.
pan dyn llee llaeth. Ar. at. ewynawc marchoga
eth. Ac ys imi atwyn nyt gwaeth. A that bual
wrth tal meduerth. At. pysc yny lyn llywyawt:

arall. ar. y orell gwnyliavt. Ar. gerr alefeir
veinniadvt. Ar. ar. rywenit ypechavt. Adwyn a
haf or adiwyn davt: keuennyd adotyd dyolwavt.
Dyfvs duw deleiat. g.
gvledic gvaed neu tlyuit. crist iessu gvi
vlyat. ruysc rihyd amnaet. Atuelach kafat.
mynu gvael heb rannet. ynoh dy tangnet.
Ryd dyfu yma. gvledic dy gymna. ffy dyfu ny
dyfyd. neb kystal adouyd. ny ganet yn dyd
plvyv. neb kystal adiuv. nac nyt adef. neb ky
stal ac ef. uch nef is nef. nyt gvledic namyn
ef. uch mor is mor. ef an creuvs. Pan dyffo de
vs. ef an gvnalho mawr tyvs. Dydbravt ynech
ryyd. kennadeu o devs. Gwynt a mor a than.
lluchet ath taran. eurvf nyt ab guengan. llo
ych byt yg gridvan. ergelavr. dygetavr llavhe
than. ergelhavr mor a syr. pan discynho yr.
ydadyl ae nifer. Alyrin gopetavr ac eirvnni
mor. llwych byt llosketavr. hyny uevyn inar
dain. llosceint yn val trai vac vuavr uiran. Ef
tynho a dies racvinamreo: diffurn dyd reges.
give aeluthes. Ef tardho talavr. terdic nef
y lavr. Gvynt rud dygetavr: ech yr adyrnavr.
Heu byt mor dyastat mal pan gveat. Seith
pydwr ae dyuadvt. Awar dighinnavt. Dydavt
duv f. adwn dynyr yn un ffurn. Dadeni vone
rwyd. yn gvnalho ny eulvyd. ar byd ar tuwyd.

wynt y todo gwyd. ebrwyn pop dyhed. pan losco
hynnyoed. a tuyd trisganed a chyrn rac rihed.
...thev rac ehenwyn. mor a tir. a llyn. a tuyd
...yn dygryn. a dawar gwchdwn. ac uch pop me
...wyn. a mawr meirw mudyn. Lwyf angelvch. ac
...niwau lloch. Bon aghwolwch. taryan ymmyth
...ch. tercheinc afar. ac eryf trwy alar. ac eryn
... trwy y uar. rug nef a dayar. Pan dyffo trin
dawt ym maes maestawt. llu nef ym dauaw. llu
...llydan attaw. kyrd a cherdoryon a chlathieu
...ryon. Dyrchafant o vedeu. enamt o dechreu.
Enamt kyn coet. a r gymeint a doet. a reck ...mv
...ys mor. Adonant mawr gawr. pryt pan dyffo
...ac gwahano. y saul a uo meu. ymchoelant
o delieu. A digonwy kamwed. ymchoelent ypth
gled. Pennyt eilwyf dy gyfreu. a llefeir dy enen
...ynet yn di lywyt yn uanheu yn tywyll
...leunaceu. Ac ym oed y eteu. Ac ym oed i
...heu. Ac ym oed i gan dylat ac eu cant llone
... Cannet gwlat presenn. ny bum heb gat
...vent. Oed mynych kyfarchvew vrof am kef
...neu. Oed mynych kyweuwydat vrof y am
...ewlat. Oed mynych kyflafan. vrof i ar truan.
Am gorvo lliw uwch. ynm gwnac dyn lywch.
Am gwirnwys yr caot a dydon ynoc. Am gvrw
...ys ym pren. dwywoys vym pen. Safaw ti vym
...cwet. nior tau eu haddoet. Tauaw dyr byuet

esceirn uyn traet. Tauau dy uyn duy ureich ny
ny dvlyyd eu beich. Tauau dy uyn duy ysceuys.
handit mor dyuyd. Tauau dyr cethron ynny
yn uyg callon. Tauau dy gethrawt. ywg uyn
deu lygat. Tauauyr diall at caron drein ym
iat. Tauau dy oestru adrawpuyt uyn tu. Ten
ywchytheu mal yr ywch llau deheu. Joch ny byd
madeu uyg dran aberu. Aduuledic = ny drydyem.
pan oed ti a gluogem. gvledic nef gvledic pop
tut ny drydem ni grist tut uyhut. Ben ath wy
bydem. crist athathechem. Nyt aruollir gwat
gan lwyth essyllat. Digonsawch i anuat yn
erbyn dofydyat. Can mil egylyon yssyd imi
yn tyston. Adoeth ym kyrchau guedy uyg eto
gau. ygcroc yn greulet. ny hun ym gwaret.
yn nefoed bu cryt. pan ym crogyssit. Pan orel
dens k. eli dy cillvyd uch keli. Achenuch deu ieu
an ragof y deu gymian. Adeu lyfyr yn ach llau
yn eu darlleav. nys deubi rwyd rygwelwyf rygos
syd. Ac awch bi dwyniwyeth gweith awch ymuyt
direith. kayator ydyleith arnawch y uffernolleith
Crist iessu uchel ryseilas tryehumil bloydyned
er pan ytiw ym buched. Ac eil mil kyn croc yt
leddwch euoc. neu nyt atwen duit memnd eu
hentlylut. gulat present yth ernurt. Achyt awch
bei odit. trychan mil bloydyned namyn un

onc odit buched tragywydys. [illegible]rmes pry[illegible]n vawr.
Dygogan awen dygobryssyn. maraned a
meued a hed genhyn. a phennaeth ehela
eth a ffraeth unbyn. a gwedy dyhed anhed ym
pop mehyn. Gwyr gwychyr yn trydar kasnar
degyn. escut yg gofut ryhyt dilyn. Gwaetlyt
gwyr lyt gaer dieir gwasgarawt allmyn. gwna
hawt gorvoled gwedy gwehyn. a chymot kym
ry a gwyr dulyn. Gwydyl iwerdon mon a phry
dyn. cornyw a chludwys eu kynnwys genhyn.
Atporyon uyd brython pan dyorfyn. Pell dygo
gan hyr amser dybydyn. Teyrned a bonhed eu
gorescyn. gwyr gogled yg kynted yn eu kylch
chyn. ymperued eu racwed y discynnyn.
Dysgogan myrdin kyfaruyd hyn. yn aber
peryddon meiryon mechteyrn. a chyny bei vn
ueith lleith a gwynyn. o vn eiryf bryt y dymble
ithynyn. meiryon eu trethau dychynnullyn.
yg kelloed kymry nat oed a tellhyn. yssyd vr dyly
edawc a lefeir hyn. ny dyffei a talei yg keithiwet.
Map meir mawr a eir pryt na thardet. rac pen
naeth saesson ac eu hoffed. Pell bwynt kychmyn
gurtheyrn gwyned. ef gyrhawt allmyn y alltuded.
Nys arhaedwy neb nys dioes daear. ny wydynt
py treiglynt ym pop aber. pan prynassant danet
trwy fflet called. gan hors a hegyst oed yng eu ryssed.

eu kymryd bu ywrthym yn anuonhed. gwedy
yn dilein beith ymyniuer. dechymyd med
dawt mawr dyrnawt o ved. dechymyd angheu ac
heu lawer. dechymyd anaeleu dagreu gwraged
dychyfyt oy erchyllaeth pennaeth lletfer. dech
ymyd tristit byt adyfyer. pan uyd kechmyn
danet am teyrnned. Gwrthotit trindawt dyrna
wt a bwyller. y dilein gwlat brython a saesson
yn anhed. poet kynt eu reges yn alltudet. no
mynet kymry yn diffroed. Mab meir mawr
a eir pryt nas terdyn. kymry rac goeir breyr
ac unbyn. kynheilchew kynnelweit vn ueith
cymmwyn. vn gor vn gyghor vn eissor + ynt. nyt
oed yr mawred nas lleferynt. namyn yr helw
gwaer nas kymodynt. y dduw a dewi y dymoneth
ymyrynt. talet gwrthodet ffet y allmyn. gwna
ent wy meiweu eisseu treffdyn. kymry a saesson
kyferuydyn ymam lan ynit teullaw ac ymorthwynt.
o diruawr vydinawr pan ymprofyn. Ac am allt
lafnawr a gawr a griyn. Ac am gwy gerr kyfyngeu
ymam peurllyn. Allmyn adaw a garw discyn. A
mal baleon saesson syrthyn. kymry kyvyrche
ir kyfun dullyn. blaen bith von gwan dymyon
kyfyng oedyn. meiryon yg dwerth eu gell yn eu
cyueillyn. Eu bydin yg gwaethin yn eu kylchyn.
Crwyll ar eu traet trwy goet kellhyn. Trwy vwch

[illegible]emas ffoxas ffohyn. ryfel heb dychwel [illegible] a py
dyn. attor twy lau gwyhei mal moelhedwn.
gerryo. i haer gen d.fet dyrmant. vei y dyffryn
am yn nys darwaduant. y aber pervydon ny mad
dochant. amlelau [illegible] trethau dygynnullant.
naw ugein canhor y discynnant. mawr dratwaer
pan ym pedwar nyt arhoant. dyhed yeu gwra
ged dyweddant. eu cyllell yn llawn creu a orol
chant. kymry kymeinthet enaet dichawant.
Gwyrdeheu eu trethau a amygant. llym llifeit
llafnawr llwyr y lladant. ny byd y vedyc mwyn o'r
a wnaant. byddinawd katwaladyr kadyr y dewant.
ryweirthaswynt kymry kat a wnant. lleith a ole
ch y dyr gyrthelant. yg gorffen eu trethau agheu
a wdant. ereill ar o eill ryplanthassant. oes oesseu
eu trethau nys escorant. yg kynnhet ymaes pan
bryn. canlwyll yn tywyll a gerdd genhyn. kynan
yn ragwan ym pop discyn. Saesson rac bry
thon gwae a genyn. katwaladyr yn baladyr gan
y unbyn. trwy synhwyr yn llwyr yn eu dichlyn.
Pan syrthwynt eu clas dros eu harchwyn. yg crau
tud a chweu rud ar rud allmyn. yg gorffen pop
agreith anwyth dyuyn. Seis ar hynt hyt gaer
wynt kynt pwy kynt techyn. gwyn eu byt wy
gymry pan adrodwynt. ryn gwarawt y trindawt
o'r trallawt gynt. na chrynet dyfet na glywyssyg.

nys gwnaho in elawr meiryon medhreynn a
dymhoryon saesson heffyn dawn. nys gwnaeth
medut meddwe tewissyn hebt tiler odyuegat
meint agesh yn. Dyw mwer velorme erih
ryuiteru eny ysbl dedt ta seint pyr ... llyr ...
amegen ffolhaw allan. Dygyaw gan ...
word. pan dyffo iefyn y un gossyl. am ... yngwg
hor. allwegwri yssit yr goleuth amerau yr yn
prydain lwyd. achero anallwuo asso beinwd. ny
byr kud ymda ... lwd. Dychyrchwynt
gwarth mal arth bwytwd. y tallu gwyr yn eu
gwact eu henwd. dewi ye lettrau dyfal dillyrewynt
arwesto ym car cerkylwd. Rwn pen gaffaw ...
emennwd. Arn goragyd garw amerech glen
lwd. Atan olen ... yr ... lleg ...
awffaw anlur lwyn gluster llwyd. Cennadu
aghen dychyferwyd. pan safwynt galan echwid
eu hennyd. Ef ouallaw varcth argwerth beinwd
am myrch gennadeu argen lwyd. Dygorfu
kymry y pen tra hyfenghyr. yn gwerar gweir
gwerson gyrthwd. Dygorfu kymry y pen seat. a
llewych llaws golat ymmullant. Allmyn ... glan
dedi a dychafant. y twrwffaw gwydyl twy llem
gant. Dwynhon dillyn genlhym y safant. pan
dyffont yr gadwyt ymdwadaint. gofynnant yr
saesson py geissyssant. pwy meint eu dylyet

or & lat

o wlat a dalyant. cw mae eu herw pan seilyassant.
cw mae eu kenedloed py vro pan doethant. yr
amser gwrtheyrn genhyn y sathrant. ny cheffir
o wir rann tir an keraint. neu vreint an seint pyr
y saghyssant. neu r theu dewi pyr y torryssant.
ym gelwynt gymry pan ymwelant. nyt alhont
allmyn ormen y sefant. hyt pan talhont seith
weith gwerth digonsant. Ac agheu diheu yssy ae
rth eu camwed. ef talhawr o anawr garmawn garant.
y pedeir blyned ar pedwar cant. Gwyr gwychyr
gwallt hirion ergyr dofyn. o dehol saesson o iwer
donn dybyd. Dybi o lego lyghes redwyd. ydwmy
awr pwyr yr pedwar llwyd. Dybi o alclut gwyr
dewr kaer y dihol o prydein vrein lwyd. Dybi
o lydaw prydaw gyweithyd. ketwyr yr parkatueith
ny phercheu eu henyd. Saesson o pop parth y
gwan thy ac deubyd. rytreghis eu hoed nys oed
eluyd. dyderpi agheu yr du eu gweithyd. clefyt a
dyllid ac angweryt. Gwedy eur ac arwant achan
lwynyd. boet perth eu diffeith, yg werth eu dyr
fyd. boet mor boet agor eu kussyl a kussulwyr
boet creu boet agheu eu kyweithyd. Kynan a
chatwaladyr kadwyr yn lluyd. Etmyccawr hyt
vrawt ffawt ae deubyd. Deu unben degyn dwys
eu kussyl. deu orsegyn saesson o pleit dofyd.
deu hael deu gedawl gwlat warthegyd. deu di

archa ar barnawt vnffawt vn ffyd. deu erchwynawc
prydein mawrem llywyd. deu arth nys gwna gwarth
kyfarth beunyd. D ysgogan derwydon mei
int a deruyd. o vynaw hyt lydaw yn eu llaw yt
vyd. o dyuet hyt danet wy bieiuyd. o wawl hyt
weryt hyt eu hebyr. llettawt eu pennaeth
tros yr echwyd. Attor ar gynhon saesson nyt vyd.
Atchwelwynt gwydyl ar eu hennyd. ryduchant
kymry kadyr gyweithyd. bydinoed am
gwrwf a chwrwf milwyr. A theyrned dewo ryge
dwys eu ffyd. Ieuis y pop llyghes tres a deruyd.
A chymot kymry am gam y gilyd. ny alafawr kyn
hon yn gymhwyswyr nachyn kechmyn katwal
adyr ac gyfnewitwyr. Eil kynan llad en lla
far awyd. Am ynys gymwyeit heit a deruyd.
pan sathwynt galaned wrth eu hennyd. hyt yn
aber santwic gwynedic vyd. Allmyn ar gych
wyn y alltudyd. ol wrth ol attor ar eu hennyd.
Saesson wrth agor ar vor pennyd. kymry gwen
erawl hyt vrawt goruyd. Na cheisswynt lyfrawr
nac agawr brydyd. Ar ymes yr ynys hon namyn
yn hyn ny byd. Iolwn ni a grewys nef ac eluyd.
poet tywyssawc dewi yr kynnifwyr. yn yr ys ge
lli kaer am duw yssyd. ny threuic ny dieinc nyt
ardispyd. ny wyw ny wellic ny phlyc ny chryd.

Angar kyfyndawt

Bard yman ymae neu chennit a gantho. kanet
pan darfo. Sywedyd ynnyt uo. hacson am
nacco. nys deubi a rotho. twyn ieith taliessin. bu
dyd emellin. kian pan darfu. llawer y gyfolu. by
lleith bit arueith a maccdu. neus duc yn geluyd. by
uwen ar gyhyd. Gwawn a leferyd. a dofyn dyfyd.
gwnaei o varw byw. ac anghyfoeth yw. gwneynt
eu penon a uerdwynt heb tan. gwneynt eu de
lideu yn oes oessau. dydwyth dydyccawt. o dyfyn
diedyd gwawt. Keneu Angar kyfyndawt. pwy ychy
nefawt. kymeint kerd kiwdawt a delis awch taf
awt. pyr na threthwch traethawt. llat uch llyn
llathrawt. pennillyach pawb dylydaf yna gnawt.
dofyn dyfu ygnawt. neur dodyw ystygnawt. Bry
dyd par ygnat. Tri ugein milyned yt portheis
llawryded. yn dwfyr kaw achlessed. yn eluyd tired.
kanwers am diaed. kant isswyd odynoed. kan yw
yd aethant. kan yw ydoethant. kan eilewyd y
gant. Ac ef ae dawgant. lladon verch lianrt. oed
bychan yehwant y eur ac aryant. Pwy byw ae
madaf gwaet par deyrnwas. odit traethator mawr
mollhator. Mitwyf taliessin. ryphrydaf y iawn llin.
parawt hyt ffin yg kynelw elphin. Keneu deuwyg
het o rif eur dylyet. pan gaffat ny charat am
dawt. nu ny chwenychwn twy gogyuec an eda
wt. a gagyfarchwy gwawt brawt wrthyf ny glywyd

Emelwet.

Doethur prif geluyd. dispyllawt sywedyd.
Am vyth am edryfyth am doleu dynwedyd.
Am gwyr gwawt geluyd. keidyon duw yssyd trwy
ieith tallyessin. bedyd budyd varn. a varnwys
teithi angerdawl awen. Ef a ermoes awen ag
hynnes. Seith vgein ogyruen yssyd yn awen.
Wyth vgein o pop vgein euyd yn vn. yn annwfyn
y dyrwyth. yn annwfyn y gorwyth. yn annwfyn is
eluyd. yn awyr uch eluyd yma ae gwypbyd pwy t
tristit yssyd gwell no llewenyd. Gogwn dedyf ra
deu awen pan deffreu. Am geluyd taleu. am det
wyd dieu. am buched ara. am oesseu yscorua.
am hanawl teyrned. py hyt eu kygwara. Am gy
hauaal ydynt trwy aerwyt mawrhydic. Syhyd pan
dygyfrensit awel uchel gyt. pan vyd gohowy bryt
pan vyd mor hyfryt. pan yw gwrd echen. pan e
dreinyt uchel. neu heul pan dodir. pan yw tor
tir. tor tir pwy meint. pan tynhit gwythemit.
Gwythemit pan tynnit. Pan yw gwyrd gweryt.
Gweryt pan yw gwyrd. Pwy echenis kyrd. kyrd
pwy echenis. ystyr pwy ystyryws. ystyrywyt yn
llyfreu pet dwynt. pet ffreu. pet ffreu pet dwynt.
pet auon arhynt. pet auon yd ynt. daear pwy y
llet. neu pwy y thewhet. Gogwn trws llafnawr am
rud am lawr. Gogwn atrefnawr rwg nef a llawr. pan
atsein adlawt. pan ergyr diuant. pan lewych

aruant. pan vyd tywyll nant. Anadyl pan yv du.
pan yv creu auu. buch pan yv barnauc. Gureic
pan yv serchauc. llaeth pan yv gvyn. pan yv
glas kelyn. pan yv barvaut myn. yn lliaus me
hyn. pan yv barvaut. pan yv keu efur. Pan yv
medv colwyn. pan yv lledyf ordwyn. pan yv brith
iyrchdwyn. pan yv hallt halwyn. Cwrwf pan yv
ystern. pan yv lletrud gwern. Pan yv gwyrd lli
nos. pan yv rud egroes. neu gwreic ae dioes.
Pan dygymmu nos. py datweir y ssyd yn eiril
ant. ny wyr neb pan rudir y bron hvan. llwyd yn
eiryman nechyd an ahwr ydwyn. Gwant telyn
py gwyn. coc py gwyn py gan. py geidw y didan.
py dyduc garthan gereint ar arman. Py dyduc
glein o eid dygnawt vein. Pan yv per erwein.
pan yv gwyrlas brein. Talhayarn yssyd mwyhaf
ysywedyd. Pwy amgyffrawd gwyd o aches amot
dyd. Gogwn da a drwc cwd a. cwd amewentir mwc.
mawr meint gogyhwc. Kawc pwy ae dylifas. Pwy
gwawr gorffennas. pwy a bregethas. eli a eneas.
Gogwn gogeu haf. duwydant y gayaf. Awen a ga
naf. o dwfyn yd dygaf. Auon kyt berwt. gogwn
y gwrhyt. Gogwn pan dyuernw. gogwn pan dy
lenw. Gogwn pan dillyd. gogwn pan dwerryd.
Gogwn py treigi ssyd ydan vor. Gogwn eu heis
sor pawb yny orsord. Pet gwyllwt yssyd yn dyd

pet dyd ymblwydyn. pet paladyr yg kat. pet
dos yg kawat. a thuwyn yt rannawt guawt mwy
mesyl gogyfurawt. Aches gwyd gwydyon. go
gwn i nebawt. py lenwis auon ar pobyl phara
on. py dydwc wynnyon baran ach wysson. py ys
cawl odef pan dyrchafwyt nef. Pwy mi fforch lyw
yl o dayar hyt awyr. pet bysset am pen. am vn
am neden. pwy enw y deu eir. ny eing yn vn
pen. pan yw mor medwhawt. pan yw du pyscawt.
morwyt uyd eu cnawt. hyd pan vwy medysc.
pan yw gwynnawc pysc. pan yw du troet alarch
gwyn. pedrydawc gwayw llym. llwyth nef nyt
ystwg. py pedeir tywarchen ny wys eu gorffen.
py voch neu py grwydyr hyd. ach gyfarchaf
vargat uard. gwr yth gymyd escyrn nywl.
cwd ynt deu rayadyr gwynt. Traethattor vyg
gofec. yn efrei yn efroec. yn efroec yn efrei.
laudatu laudate iessu. Eil gweith ym rithat.
bum glas gleissat. bum ki bum hyd. bum
iwrch ymynyd. bum kyff bum raw. bum bw
ell yn llaw. bum ebill yg gefel blwydyn a han
ner. bum keilyawc brithwyn ar ieir yn eidin.
bum amws ar re. bum tarw toste. bum bwch
melinawr mal ym maethawr. bum gronyn er
kennis. ef tyfwys ym ryn. Am mettawr am dot
tawr yn sawell ym gyrrawr ym ryghawr o law.

verch vyg gordeidaw. Am haruolles yn ar grafrud
grab escar. Gorffodyssleis naw nos ymy chroth
yn was. bum aeduedic. bum llat rac guledic.
bum marw bum byw. keig yd ym ediw. bum y
ar drachdawt. y racdaw bum tawt. Am eil kyghores
gwes grafrud am rodes. odit traethattor mawr
molhator. Anthyf taliessin rypyhyrdaf ia vullin.
parahawt hyt ffin. yg kynnelw elphin. Kat
Bum yn lliaws rith kyn bum dis // godeu.
gyfrith. bum cledyf culuirith. credaf pan
dwyrith. bum deigyr yn awyr. bum serwaw syr.
bum geir yn llythyr. bum llyfyr yn prifder.
bum llugyrn lleufer blwydyn a hanher. bum
pont ar triger ar trugein aber. bum hynt bum
eryr. bum corwc ymyr. bum darwed yn llat.
bum dos yg kawat. bum cledyf yn aghat. bum
yscwyt yg kat. bum tant yn telyn lletrithawc
naw blwydyn. yn dwfyr yn ewyn. bum yspwg
yn tan. bum gwyd yn gorthan. nyt mi wyf ny
gan keint yr yn bychan. keint yg kat godeu
brig. rac prydein wledic. gweint veirch canhwrc.
llwythessoed meuedic. gweint mil mawrem. ar
naw yd oed canpen. A chat erdygnawt dan von
y tauawt. A chat arall yssyd yny wegilyd. llyff
an du gaflaw. Cant ewin arnaw. Neidyr vre
ith gribawc. cant eneit trwy bechawt a boenir

ym y dinawt. bum yg kaer uefenhir. llawyt gwyr a
chello agwyd. kenynt geidoryon keryssyat ke
on. datvyrein y vrythyon a oreu gwytyon. gelwyt
sit ar neifon ar grist o achwysson. hyt pan y gwa
reitei y ren rwy digonsei. As attebwys dofyd tra
ieith ac eluyd. rithwch riedawc dwyd. gantaw yn
llwyd. Arwystraw pebyl. kat ar llaw annefic. pan
synhwyt godeu. y gobeith an godeu. dygottorynt
godeu o pedryddant tamheu. kwydynt am aereu
trychyon trymdieu. dyar gardei bun. tardei am
at gun. Blaen llin blaen bun. budyant buch
anhun. nyn gwnei emellun. gwaet gwyr hyt
an clun. mwyhaf teir aryfgryt. a chwerit yn
byt. ac vn a deryw o ystyr diluw. a christ y croccaw
a dyd brawt racllaw. Gwern blaen llin a want gys
seuin. helyc a cherdin. buant hwyr yr vydin.
Eirinwyd ysprin anwhant o dynin. kein kywe
nhyn. gwrthrychyat gwrthryn. ffuonwyd eith
yt. erbyn llu o gewryt. auanwyd gwnelthyt. ny
goreu emwyt. yr amgelwch bywyt. Ryswyd
a gwyduwyt. ac eido yr ybryt. mor eithyn yr gryt.
Siryan seuyssit. Bedw yr y vawr vryt. bu hwyr gw
isgyssit. nyt yr y lyfyrder. namyn yr y vawred.
Auron delis bryt. allmyr uch allfryt. ffenitwyd
yg kynted. kadeir gygwyssed. onn goreu ar
dyrched rac bron teyrned. llwyf yr y varanhed

nyt oscaes tiretued. ef lladu a pherued ac eithaf
a diued: collawyd berwssit euryt dearyscryt. gly
rof gwyn y uyt. taw trin teyrn byt. morawc a
gorwyt. ffawyd ffynyessit. kelyn glessyssit bu ef
yg gwrhyt. yspydat amnat. heint ech y aghat.
gwinwyd gorthorat. gorthorysit y gat. redyn
anreithat. banadyl rac brythat yn rychua bu
dyat. eithin ny bu vat. yr hynny gwerinat.
grug budyd amnat. dy werin swynat. hydgwyr
erlynyat. derw buanawr. racdaw crynei nef all
awr. gelyn glew drussyawr y enw ym peullawr. claf
uswyd kygres kymraw a rodes. gwrthodi gwrth
odes ereill o tylles. per goreu gormes ym plym
lwyt maes. goruthawc kyvyd aches veilon.
dyd. kastan kewilyd gwrthryat fenitwyd. han
tit du muchyd. handit crwm mynyd. handit
kyl coetdyd. handit kymt myr mawr. er pan
gigleu yr awr. an deilas blaen bedw. an datrith
datedw. an maglas blaen derw o warchan ma
elderw. wherthinawc tu creic. ner nyt ystereic.
nyt o vam a that pan ym digonat. am creu
am creat. o nawrith llafanat. o ffrwyth o ffrwy
theu. o ffrwyth duw dechreu. o vriallu a blodeu
bre. o vlawt gwydeu a godeu. o prid o pridret y
pan ym digonet. o vlawt danat o dwfyr ton naw
fet. am swynwys i math. kyn bum diaeret.

Am swynwys i wytyon mawrut o brython. o
eurwys o euron. o euron o vodron o pymp
pumhwnt keluydon. athrawon eil math pan
ymdygyaed. Am swynwys i wledic. pan vei
let losgedic. Am swynwys sywydon sy wyt kyn
byt. pan vei genhyf y bot pan vei veint byt.
hard bard bud an gnawt ar wawt y tuedaf a tra
etho tauawt. Gwaryeis yn llychwr. kysceis i
ym porffor. neu bum yn yscor gan dylan eil
mor. yg kylchet ym perued rwg deulin teyrned.
yn deu wayw anchwant o nef pan doethant.
yn annwfyn llifereint wrth urwydrin dybyd.
ant petwar ugeint cant. a gweint yr eu chwant.
nyt ynt hyn nyt ynt ieu no mi yn eu bareu.
Aryal canhwr a geni pawb a naw cant oed gen
hyf inheu. yg cledyf brith gwaet bri am dar
wed o douyd o golo lle yd oed. o dof yt las baed.
ef gwrith ef datwrith. ef gwrith ieithoed. llach
ar y enw llawffer. lluch llywei nifer. ys ceinynt
yn ufel. o dof yn uchel. bum neidyr vreith y
mryn. bum gwiber yn llyn. bum ser gan gyn
byn. bum bwystuer hyn. Vyg cassul am kawc
armaaf nyt yn drwc. petwar ugeint mwc ar
pawb a dydwc. pymp pemhwnt aghell a ym tal
am kyllell. whech march melyngell. canwerth
yssyd well. Vy march melyngan kyfret a gwy

lan. mihi am nyt echun. kywrog mor a glan. neu
gorwyf gluetlan. dywan cant kymmu. rud em
byg kychwy. em vy yscwytrwy. ny gamet yma dwy
aru ym goteu. namyn goronwy o doleu edrywy.
hir dwym vy myfflayn. pell na bum heurflayn.
Treigleis y mywn llayn kyn bum lleenavr. Trei
gleis ... kylchyneis kysceis cant ynys. cant
caer athrugys. derwydon doethur. darogenwch
y arthur. yssit yssyd gynt. neur ui eregenhynt.
ac vn a deryw o ystyr dilyw. a christ y croccaw. a dyd
brawt racllaw. euruein yn eurwyll. am hudwyf berth
yll ac wydwyf dyrthyll o erymes fferyll. ... gwf
Ryfarchaf ym ren y vistyr ... reu bahesim.
lav adwen. py dyduc aghen kyn no chertuen.
kysseuir ym byt. auu en ssywyt. menerch a leic pyr
nam dywerit. pyr nam eigywyt. vn awr nam her ly
nyt. py datwyneith mor. pyt echeniff duw. py ffynn
hawn adwc uch argel tywyllwc. pan yw kalaf cann.
pan yw nos lloergan. arall ny chanhwyt dy yscwyt
allan. Pan yw gofaran twrwf tonneu wrth lann.
yn dial dylan. dydahaed attan. pan yw mor trwm
maen. pan yw mor llym draen. a wdosti pwy gwell
ae von ae y vlaen. py peris parwyt rwg dyn ac a
nwyt. pwy gwell y adwyt ae ieuant ae llwyt. a wd
osti peth wyt pan vych yn kyscwyt. ae corff ae e
neit. ae argel canhwyt. eilewyd kelwyd pyr nam

dywedyd. Adwosti cwd uyd nos yn arhos dyd. adw
osti ar dyd. pet deilen yssyd. py drychefis my
nyd kyn rewinyaw eluyd. py gynheil magw
yr daiar yn bresswyl. eneit pwy gwynawr pwy
gwelas ef pwy gwyr. ryfedaf yn llyfreu nas gwd
ant yn diheu. eneit pwy y hadneu pwy pryt
y haelodeu. py parth pan dineu y ry [illegible] chwyth a
ryffreu. ryfel anyscwnawt. pechadur periclawt.
Ryfedaf ar drawt pan uu ygwadawt. py goreu
meddawt o ved a bragawt. py gorw yssawt amw
yn duw trindawt. pyr ytraethwn i traythawt. na
myn ohonawt. py peris kerwhawc o arijant ro
dawt. pan yw mor redegawc. karr mor eithinawc.
Aghen seilhawc ym pop gwlat ysirammawc. aghen
uch an pen yssedan y lemn. wch nef nac uen. hy
naf uyd dyn ~~pop amser~~ pan anher a ieu ieu pop
amser. yssit a prydereu or bressent haed. gwedy
anneufed pyr yngwna ui bywhoedled. digawn
llawryded kywestwch a bed. ar gwr an gwnaeth
or wlat gwerthefin. boet ef an duw an duwch
attaw or diwed. Daronwy.

Duw differth nefwy rac llanw llet ofwy. kyn
teif atarwy. atwyf dros vordwy. py pren a
vo mwy noget daronwy. Kyt wy am nodwy am
gylch balch nefwy. yssit rin yssyd uwy gwawr g
goronwy. odit ae gwypwy. hutlath vathonwy.

koet pan tyffwy. ffichtheu ulw kymwy. ar lan
gwyllyonwy. kynan ac kaffwy pryt pan dyledych
wy. dedeuant etwaeth tros tren athros traeth. pe
deir pyrt pennaeth. ar pymhet ynyt gwaeth. gwyr
gwrd chelaeth ar prydein ar uaeth. hwraged am
ffinaeth. Lillon am kaeth. Byfertwy hyraeth med
amarchogaeth. Dedeuho dwy rem. gwedw a gwy
alwem heyrn eu hadem. ar dewr yn goryem.
Dydeuho kymwem o amtir nifem. eu kerd a gyg
ein eu gwawt ayscem. aman dewr adrem. ar gerd
yt gygem. ki y tymrau. a arth yr ynnyaw. Lidon
y wan. hwch y tyrnu. pymhet llwdyn gwyn ac
naeth iessu. o wasc adaf yssyrrh ymttau. Hwyd
uet coet kein eu syllu. hyt yt uuant alhyt yt
uu. pan dyuel kymry kamuallhau. ker aralluw
pwy karo nu. llemeis i dam olam ogluy. kevssit
da nyr galho drwc. megedorth rim yssef ar vc.
rwg kaer rian achaer ryvc. Bug diuerdyn. adu
neidwc. eglur dremynt adwyl golwc. vac rynawc
tan dychwfrwy mwc. an nen duw an ry amwc.

E Yn enw gwledic nef
goludawc. ydrefynt bieiwyd gymeiluaawc.
emic ywethgren riedawc. rieu tyfelgar gebr her
uawc. Ef differth aduwyn llan lleenawc. torhyt
vn hwch ardwyawc. hir dychnyferwydem o brydein
gofein. o berth aw acheidm. fly chymeryn ky

...wallawn ap lleenawc.

uerbyn. kywreinth kywreithyd clytwyn. Digon
wyf digonesi ylyghes. o beleidyr o bleigheit pren
dwres. premyal yw y puwb y trachwres. A ghyfnent
o gradeu digones gwallawc gwell gwydwuyt noc
arthles. kat yr agathes o achles gwawt gog
nab y brot digones. kat ymaw vrettwyn tiwy
dwres mawr tan. meidrawl yw y trachwres.
kat yr ae lymmwy k. milhon. kat kat cymei yn
aeron. kat yn arddunnyon ac aeron eidywet.
eilywet yweilon. kat yg coet beit boet ron dyd.
ny medylyeisti dyalon. kat ymmaeu ydaul anna
won. myt atrawd aduwawt achulyon. kat yg wen
stern ac estyngi lloygyr. Safwawc yn awuer. kat
yn ros terra gan wawr. oed hywst gwragawn egu
rawn. yn dechreu y gelhennyat y gerawr. o rieu o
ryfel rydrissawt. gwyr adigawn goden gwarthegawc.
haearndur a hyfeid a gwallawc. Ac owein mon ma
el gynig deuawt. A dynaw peithwyr gorweidawc.
ym pen coet cledyfein. Atwyd kalaned gwein. A
brein ar disperawt. ym prydein yn eidin yn a de
uawc yg gafran yn aduan brechennawc. yn er
byn yn yscwn galenawc. ny wyl gwr ny welas
Gwallawc. Glaswawt Taliessin. xxxiij. xcil.

...at, G. xxxiiij

Rymaddeu am dodynt mor ynt amuonawc.
Dygawn ymlletynt meint vyg keudawt.
Gnawt rwyf yn lleith. bell dyuawt. Gnawt yscwyt

yscawn ar gefyn yscawt. Gnawt gwyth ac adwyth
o yspydawt gaer. A naw cant maer marwhawt.
Atvyd mei ar venei eirei gyflogawt. Atvyd i
mwy ar gon vy eireith gwynweith gwnahawt.
Adoer llgyrth dyrreith a naw bitrawt. O heyrn
erchwyrn edyrn dyrnawt. Tri dillyn diachor
droch deyrnmawc. Teir llyghes yn aches ary
mes lwyn brawt. Tri dichwedyd kat am tri phri
awt gwlat. Gwnahawt bat betrawt. Tri o pop
tri. tri phechawt. Ac eryri vre barnhawt. llu o
seis. ell o ynt. trydyd dygnawt. yg kymry yd
erhy gwraged gweddawt. Rac bawan kynan
tam tandawt. katwaladyr ae cwyn. briwhawt
bre a brwyn. Gwellt a tho tei. ty tandawt. At
vyd ryfedawt. gwr gan verch ywrawt. Dyfyn
hyn dinawt o lin anarawt. o honaw y trywhawt
coch katty brudawt. Kyt arbet nanawt. nach
efynderw na brawt. wrth lef corn kadir naw cant
yn a firdol. o bedrydant dygnawt. Dygorelan
lesni o lasawawt effett. wrth agawd ygeudawt.
Mydwyf merweryd. molawt duw dofyd. llwrw
kyfranc lywyd. kyfreu dyfyngedyd.
bard bron sywedyd. pan a[illegible]eferyd. Awen
cwdechwyd. Ar vein yeth[illegible]vein ydd. Beird
llafar llucde. eu gwawt [illegible]ym gre. ar ystrat
ar ystre. ystrwy mawr m[illegible]mre. Hyt tra vyf

Kadeir taliessin. xviiii.

ueid uut. Hogyfarch ueird byt. Byt ehovyant duun
Bytalmaf clyt. Bydinynaf drennit. Bewyn
terwyn a olut. Ryt im ovyf hewd wo. Hogyfarch
ueird treis. Bath uadawl idas. dofyn eigyawn
adas. pwy amlenwys kas. kamp ym pwy neith
as. pan yw dien gwlith. a llat gwenith. a gwlit
gwenyn. a glut a cystor. a c elyw tra mor. ac
eur biben lleu. a llen aryant gwiw. a rud em
agrawn. a doewyn eigyawn. py dyfrys ffynha
on berwr byryrdawn. py gyssyllt gwerin brec
a boned llyn. a lluyth lloer dwelyn. lledyf llo
ned uerlyn. a synwyon synhwyr. a seawyd am
loer. a gofrwy gwed gwyr. Gwrth awel awyr. a
mall amerin. a gwadawl tra merin. a chwarc
gwyrein. ar llaw pererin. a phybyr aphyc. ac
vdawl ffyrffyc. a llyffeu medyc. lle allwyn uen
ffyc. a beird a bloden. a gudic berthen. a briallu
a briw deil. a blaen gwyd goden. a mall amen
ued. a mynych adneued. a gwin tal kibed. O
rufein hyt rossed. a dwfyn dwfyr echwyd. Dawn
ylif dofyd. Neu bren purawr wyd. ffrwythla
wn y gwynnyd. Pen iaw beirdyd oduch pen
pumwyd. a gwia[illegible] auon. a gofrwy hinon. a
mel a meillon [illegible] a medgyrn medwon adw
yn ydragon. da[illegible]m y derwydon.

Gwyhchafi gulwyd arglwyd pop echen aruen
hyt teruoed yg hyoed am orden. kemmt yn
ysprydawt uch gwrawt aflawen. kemmt rac mei
ionillyr yn clyr hemuelen. Gwelen tres tydan
ac auar ac aghen. ytlethynt lafnawr ar pen
nawr disgowen. kemmt rac vo clotleu. yn dolen
hafren. Rac brochuael powys a garwys vy awen.
kemmt yn aduwyn vodle ymore rac uryen. yn
clywd am an tiwet gwaet ar dien. Dyeut amuc
yg kadeir o pen kerritawen. handit ryd vyn
tafawt yn adawt glawt ogyrwen. Gwawt ogyr
wen uferen rwy digones arnunt. Allefrith a
gwlith a mes. ystyryem yn llwyr kyn clwyr cyf
fes. dyf ot yn dihev aghev nessnes. Ac am tired
cullu dylu dylles. dwyehawr llogawr ar glawr aches.
A galden ar y gwr an digones. Am nothwy rac gw
ythlloyth aghes. Pan alwer tyrion ynys von
tyryon waes. Gwyn eu byt wy gwleidon saesson
ar tres. Dodwyf degamhwy y amrysson. A mael
gwn uwyhaf y achwysson. Elugeis vy arglwyd
yg gwyd deon. elphin pendefic ryhodigyon. ys
sit inni teir kadeir kyfwen kysson. Ac yt vrawt
parahawt gan gerdoryon. Bum yg kat godeu
gan lleu a gwydyon. wy a rithwys gwyd eluyd
ac elestron. Bum y gan vran yn iwerdon. Gwe
len pan ladwyt ymordwyt tyllon. kigleu gyt
ar fot am gerdolyon. a gwydyl diefyl diferogyon.

Dygen ri vleth lyt luch reon. kymry yn un-
iawn gaethyt oueon. Boret dy gymry yg kyn-
elu. teir kenedyl gwythlawn o iawn teithi. Gw-
ydyl a brython a romani. a wnahon dyhed a dy-
uysci. ac am teruyn prydein kein ythwyfi. R-
int racteyrned uch med lestri. yg keinyon a-
cu am aedwydi. an dwy pennadwet ket ryferthi.
ys kywceir vyg kadeir yg kaer sidi. Nys plaw
neb heint a heneint a uo yndi. ys gwyr mana
wyt a phryderi. teir oryan y am tan agan recdi.
ac am y banneu ffrydyeu gweilgi. a'r ffynhawn
ffrwythlawn yssyd oduchti. ys chwegach nor
gwin gwyn y llyn yndi. a gwedy ath iolaf oruchaf
kyn gweryt gorot kymot a thi. Kadeir Teyr-
Areith awdyl eglur. awen tra mes // non. cc.
sur. am gwr deu awdur. o echen aladur. ae
ffonsa ae ffur. ae reom rechtur. ae ri rwyfyadur.
ae rif yscrythur. ae goch gochlessur. ae eiryr
dros uur. ae kadeir gymessur. ymplith goscord
uur. Neus duc o gawrnur. meirch gwelw gostw-
dur. Teyrnon henur. heilyn pascadur. tredyd
dofyn doethur y vendigaw arthur. arthur ven-
digan ar gerd gyfaenaur. arwyneb yg kat. ar-
naw bythylat. pwy y tri chynweissat. a werchet-
wis gwlat. pwy y tri chyfanhed chyfarwyd. a get-
wis arwyd. a daw vrth awyd. erbyn eu harglwyd.

Ban ymadrawd ioeruyd. Ban vyd llyn hoywed. Ban
cwn hennetiuyd. Ban biw vrth echwyd. Ban gwin
pan disgleir. Rummach pan lefeir. Ban pan dorch
o peir. Gwynnen awen teir. Bum mynawc myn
weir. ygkorn ym nedeir. ny dyly kadeir: ny
cedwy vyg geir. kadeir gymyf glaer. awen huawdyl
haer. Pwy enw y teir kaer. rwg lliant allaer. nys
gwyr ny wo taer eissyllit eu maer. pedeir kaer
yssyd. ym prydein powyssed. Rieu mordwyd.
Am nyt wo nyt vyd. Assyt vyd am nyt wo. llwg llef
faer alo. Tolyt gwanec tra gro. Tir dylan dirwo.
Nac eillt nac ado. na bryn na thyno. na rymaw
godo. Rac gwynt pan sorho. kadeir teyrnon. kel
uyd rwy katwo. keissitor yguo. keissitor kedic.
kertoryr colledic. Tebygafi dull dic. o dina pende
uic. o dull diuynnic. o leon luryc. Dyrchafawr
gwledic. am geirwyn henwyn eudic. Breuhawt
bragawt brio. Breuawl eissoric. Oric anueirn am
teruyn chwelyefirn. Ierchoed edein. aches ffysc
yolin: michdyveit merin. o plant saraphyn.
dogyn dyfyn diewerin. dillyngem elphin. Kadeir

REn rymawr titheu. ker Kerrituen. ccc.
reifant om kadeu. yn dowreint ym pyl
geineu. llewychawt vy lleuferen. kynnawc hoed
yl amnawc ap lleu. a weleisi yma gynheu. Di
aed yn llechued lleu. Bu gwrd y hyrd ygkadeu.

Ruaedu vy mab teilheu. Detwys dowys ryngan-
eu. ysc ystanmryssion beweu. oes guell y gyn-
yr nor veu. kelmydaf gwr a giglev. Gwydyon
ap don dygymmerthev. Ahudwys gureic o vlodev.
a dyduc moch o deheu. kan bu idaw disgyueu. a
ymsit a gwyat plethev. Anrithwys gorwydawt ym-
plagawt llys. ac enkerys llyfrveu. Pan vwyn-
her y kadeireu. Arbenhic vuum y veu. bwg ka-
deir am peir am dedyuon am awenth trywydyl ga-
deir gysson. Bum gelwr lyfrwys yn llys don.
don gan eunuyd ac euron. Gweleis ymlad taer
yn nant ffrangcon. Duw sul pryt pylgeint
rwg wytheint a gwydyon. Diw leu yn geugant
yd aethant von. y geissaw yscut a hudolyon. Aran-
wt drem clot tra gwawr hinon. awyhaf gwarth
ymarth o parth brython. Dybrys am ylys ef
nys afon. Afon ae hechrys gwrys gwrth terra.
Gwenwyn yehymbyt kylch byt eda. Nyt ym dy-
weit geu llyfreu beda. kadeir geredded yssyd
ymma. A hyt vrawt parhawt yn europa. Am ywthern
y trindawt trugared dyd vrawt. kein gardawt
gan cyrdd. Kanu y gwynt. ccc. atal.

Dechymic pwy yw. creat kyn dilyw. creadur
kadarn heb gic heb ascwrn. heb wythen heb
waet. heb pen a heb traet. Ny byd hyn ny byd
ieu. no get y dechreu. Ny daw oe odeu y rofyn nac

agheu nyt dioes eisseu gan greaduryeu. mawr
duw mor dyrymeu bann dab o dechreu. mawr ymwerth
idaw y gwr ae goreu. Ef ym maes ef yg koet. heb law
a heb troet. heb heneint heb hoet. heb eidigaf ad
uet. Ac ef yn gyfoet a phymhoes pymhoet. a hefyt
nyt yssyd hyn pet pemhwnt ulwydyn. Ac ef yn
gyfiet ac wyneb tyrchet. Ac ef ny wnet. Ac ef ny
welet. Ef ar vor ef ar tir ny gwyl ny welir. ef yn
aghywir ny daw pan vynnir. Ef ar tir ef ar vor
ef yn anhebcor. ef yn diachor ef yn diessor. ef o
pedeiryor ny byd wrth gyghor. Ef kychwyn agor
oduch maen mynnor. ef llafar ef mut. ef yn
anmynut. ef yn vrd ef yn drut pan treinyn tws
tut. ef mut ef llafar. ef yn ordear. awyhaf y
vanyar ar wyneb dayar. ef yn da ef yn drwc. ef yn
aneglwc. ef yn an amlwc. kanys gwyl golwc. Ef
yn drwc ef yn da. ef hwnt ef yma. ef a amtrefna
ny drwc a wna. Tru y drwc a wnech. Ac yn dibech ef.
Ef yn delyf ef yn sych. ef a daw yn vynych. Gwres
heul. ac oeruel lloer. lloer yn amles. handit llei
y gwres. Un gwr ae goreu yr holl greaduryeu.
ef bieu dechreu. a diwed dihew. nyt bardawr kei
uyd. ny molhwy dofydd. Nyt kywdir kennyat. ny
mollwy y tat. Sy nawt byd aradyr. heb heyrn
heb had. Ry bu oleuat. hyn ile creat. Ry byd
effeiriat. ny bendicco a uyrllat. Ry wybyd anygnat.

y leith lauanat. dees ulat darmerthat. ynes
ulaen dylat. Decuet digavnit. digarvyss eu tat.
Digavn haelhat yn ivy reuhinyat. Llucifer
llygrat. eissor eissyflat. Seith seren yssid. o se
ith nawn dossid. Seon sydwedyd. Avyr eu defnyd.
Marca marcedus. ola olumus. luna lafurus.
Jubiter. venerus. O heul o hydyruer yt gyrch
lloer lleufer. Nyt coff yn ofer. nyt crwc ny cre
ber. an tat an pater. an kar an kymer. yn ren
nyn ianther. gan lucllucuffer.

Duch wedyl am dydyw o galchuynyd. Cwarth
yn adheulwarth a nerth clotrud. Da arw
yleu dyvaissed y vedyd. Llawn yw y ystrat ladeu
gwynnyd. llara llued peblet llara arall vro. kat
gormes tratrachanes bro. Odit o gymry ae
llafaro. Dyfet dygwrthet bw mab idno. clemy
llefeisit neb ny do. y talu cam mu y rof vy llo.
Tylenth dy yscarant amgant dy vro. gwl tan
twym tarth yn ytw. Pan gyrchassam ni trwy
bet ar tir g[illegible]duc. Oed helem vem dwen rog gla
yan agw. Pan ymdyveles echwyd o gludwys
bro. Nyt eistwyssys [illegible] wrth y llo. Gogyfarch
vawen o arall vro kat. pan amuc owein bw
y bro. kat yn ryt alclut. kat yn ygwen. kat
yg gossullwyt awan udun. kat rac iwdawl [illegible]
rwyn derch. Gwydlaun du alleulenyn. kat r[illegible]

man llachar derlyw derlin. yscwydawr yn llaw gan-
than yg gryn. A welei valon ar randwen veidawl.
rac biw reget y klywyn yscyn. Dyny bei ac a daned yw
ohettyn. Rac mabon heb galaned by nyt eyn.
O gyfarfot discyn achymdwyn kat. Gwlat valon
gwehenyt anoleithat. Ban disgynnwys owein
rac biw y tat. tardei galch achwyr ac yspydat.
Dyt yscafael yneb dwyn biw moel. kyt esceluch
rac gwyr rein rudyon. Rac pedwydan dande rac
kadarn gyfwyre. Rac gwyar argnawt. rac afar
ystaenawt. kychwedyl am dodyw o leutired deheu.
Traeth rieu goleu haelon. Dyth y o gyfeirch och
dwynogyon am ryt or am gwern ygatuaon.
Ban berit kat ri wyf dragon. Bullt na odwilt
biw rac mabon. O gyfaruot gwrgun. bu kalaned
ned vei yn run. Bu lledrenyd dybyd y vrein.
Ban ymadrawd gwyr gwedy nuchen kat. Nyt
ef dieghyn yscwyt owein. yscwyt uolch brthyat
yg kat trablud. ny weei dearthec heb wyneb rud.
Rudyon beu der biw a mawr yrat. gwyar gorgol
chel glwthaf rat. Ac ar wyneb gwyn yd yrgaf
fat. eurwbell greulet genem dullyat. preid owen
hwys iolin. preid a dawestem at. preid rac taer
unwydyr taer gyffestrawn. preid pengyfylchn.
keig ar yscwydawr. mawr discremawr llafnawr
am rat. kat yrac owein mawr. mawr a trat.

mein dyd keyd ynt uy deyr yn amwyn gwlat.
Pan discynnwys o deuem rac gwendlat yr ech
wyd. Gorereſſyn bud oetat. Kanu y med. xxiii.
Golychaf wledic pendeuic pop ardal. Gwr a
gynheil y nef arglwyd pop tra. Gwr a wna
eth y dyfyr y bawb yn da. Gwr a wnaeth pop llat
ac a ellwyda. Medhet maelgwn mon a can med
da. a deuedgorn ewyn gwerlyn gwymha. a ky
nnull gwenyn ac nys mwynha. Med hydleit mo
leit molut y pop tra. lleaws creadur a uaeth tra.
a wnaeth duw y dyn yr y douha. Rei drut rei mut
ef a e mwynha. Rei gwyllt rei dof douyd a e gwna
yn dillig vdunt yn dillat yd a. yn uwyt yn diawt
hyt vrawt yt parha. Golychafi wledic pendefic
gwlat hed. y dillwg elphyn o alltuted. y gwr am
rodes y gwin a'r cwrwf a'r med. Ar mehyrch mawr
modur mirein eu gwed. am rothwy etwa mal
dieued. trwy vod duw yr vd trwy enryded. pump
pemhwnt kalan y'r kynan hed. elffin a vedan
chawc medhwyr dy ogled. Kanu y cwrwf. xxiiii.
Tieithi etmynt gwr a gatwynt gwynt. pan
del y rihyd. gorul oedawc eluyd. cwenhwyc
yn tragywyd. yssidi auedyd dylif deweint a dyd.
Dyd y marinogawr. a Jos y morffolwys llawr. ...
ded a molhawr. y vrth wledic mawr. mawr duw di
gones. heul haf a e rywes. ac ef digones. ...

coet a maes. Gwaldetawr yr aches ar eilic a ghymes.
Gwaldettawr pop neges. deus dym gwares. Achym
dybydyn llwyth byt yr vn beyn. ny ellynt vonyn
heb gyuoeth mechteyrn. ef ae tawd yn llyn hynny
vo eginyn. ef ae tawd yn weith arall. hynny vo yn
wall. Dreulhawt dyderuyd. dysgofac yr eluyd. Gol
chettawr y lestri. bit gloyw y vrecci. Aphan vo
amaeth ell. dydyccawr o gell. Dydyccawr rac rieu.
y kein gyfedeu. Rys gorthryn pop deu. yn wel ae
goreu. Duw etlynt yn os. yt vyd ymy vod. llary
afyw trindawt. Gorwyth medw medwhawt. Dwy
nut pyscawt. meint y godrefi. Grayan mor hell.
kyn traeth reuerthi. Grayan mor hell. y dam tyw.
vt am keud yar tenthawc. nin hyn am gwarawt.
Ny digonir nebawt. heb gyfoeth y trindawt.

Nithyn etmygant. yn tryffin garant. Gallawr
gallwgyd. anchawant sybwll symaduant.
bant erdifel tanc. Reu nos eb tdyuyd. kod dir
gel iacdyd. Abyr kerd gelwyd. py gel kallonyd.
Am dyw am de. or parth pan dowe. Py dyduc
llyw gawyf. py gyt dechreu lle. yn dewin echiawc.
ffus. ffous ffodiawc. Ef dulhun lnmawc. ef go
beyn karawc. kymry kaernedawc. y tat garadawc.
Dear meneiuon. dear mynawc mon. mawr eirch
amudon. Gwenhwys gwllt hiryon. Am gaer gwr
agon. Pwy a tal y kemon. ae vaelgwn o von. ae

dyfyd o aeron ae coel ae kanawon. ae gwde-
ae vebyon. wyt anchwant yalon. o ymyrwyst
lon. ef kyrch kerdoryon. se syberw seon. Ac eur
dieruessyn. ymordei ussin. ymorthoed gordw
din. y scein vurith kyfrenlhin. bran wre dewin.
wyf kerdenhin hen. wyf kyfreu lawen. Atteraw
ydygen. men molawt vryen. Eur yam eiryoes.
llymnawt llumoes. Ruduedel awys. Rudyn
a ellwywys. kat yn harduenwys. ymyr ae bri
dwys. kant kalan kynnwys. kant car am y
uwys. Gweleis dyn gorvawr. a dygyrchynt
awr. Gweleis waet ar llawr. rac ruthyr cledyfawr.
blessynt escyll gwawr. escorynt wy dywawr.
Trychant kalan kyman clotuawr. ymyr ar tir
yn dewr coch awr

…mic dinbych

Archaf y dwen ydeuv plwyf escori. perchen
nef a llawr pwyllwawr dofni. Adwyn ga
er yssyd ar glawr gweilgi. bit lawen ygkalan
eurwan yri. Ac am ser pan dyna mor mawr wrhy
dri. ys gnawt gorun beird uch medlestri. Dy
dybyd gwanec arwrys dybrys idi. adawhwynt
y werlas o glas ffichti. Ac am bwyf o dews dros
vyg gwedi. pan gatwyf amot kymot athi.
A dwyn gaer yssyd ar llydan llyn. dinas di
achor mor oe chylchyn. gogyfarch ty prydein
kwd gygein hyn. Blaen llyn ap erbin boet teu

wyn. Bu gwascar abu heid yn eil mehyn. Ac
yr uch ybyr allwybyr gwanwyn. Eit vd felyc
nac escar gychwyn. Clot gwascar a gwanar yd
ymdullyn. Aduwyn gaer yssyd ar ton nawuet.
aduwyn eu gwerin yn ymwaret. ny deuant
eu dwynuyt trwy veuylhaet. nyt ef eu defa
wt bot yn galet. Ny llafaraf eu ar vyn trwyd
et. noc eillon deu traeth gwell kaeth dyfet.
kyweithyd o ryd wled waretret. kynnwys
rwg pop deu goreu kiwet. Aduwyn gaer ys
syd ae gwna kymman. medut a molut ac a
dar bann. llyfyn ycherdeu yny chalan. am ar
glwyd hywyd hewr eiran. kyn y vynet yn
adwyt yn derwin llan. ef am rodes med a gwin
o wydrin ban. Aduwyn gaer yssyd yn yr eg
lan. atuwyn y rodir y pawb y ran. Adwen yn
dinbych gorwen gwylan. kyweithyd a vleid
ud ud arllyssan. Oed ef vyn defawt i nos ga
lan. lledyf wawt y gan ri ryfel eiran. Allen lliw
ehoec a med ym prein. hyny uwyf tauawt ar
ueird prydein. Aduwyn gaer yssyd ae kyffrow
kerdeu. oed meu y rydeu a dewisswn. ny lafar
a thi deith weith y yscatwn. ny dyly beleinc ny
wypo hyn. yscriuen brydein bryder brifwn.
yn y tonnau torrieu eu hyn gysseuyn. pereit
hyt pell y gell atreidwn. Aduwyn gaer yssyd

yn aer yrein. Gochawn ymcedut ymolut gofiein.
Adwyn areu hor escor gymmein. Godef gwrych
dymbi hir y lladein. dychyrch bar karrec cyrc
[illegible]r ednein. llit ymyw tyghet tiryedet tirath
[illegible]nnein. Ableidut gorllwyt goreu assein. Dimyw
ner o duch llat pwy llad cofein. Bendith culwy
nef gytlef afein. ar nyn gwnel yn vrodyr gor
wyr oruein. Adwyn gaer yssyd ar lan llant.
Adwyn y rodir y pawb ychwant. Gogyfarch ti
wynet boet teu uwyant. Gwayawawr ryn rein
ad[illegible]llyssant. Duw merchyr gweleis wyr ygkyf
nofant. Dyfieu bu gwarthev a amugant. Ac
yd oed vragev coch a och ardant. Oed lludued
wynet dyd y doethant. Ac am ben hyn llech vaelwy
kylchwy vudant. [illegible] Clydyn ygan gefyn
[illegible] callu o garant. Plaeu yr reifft. x. c.

Effiei etuylat ar veib israel vohel enwryt. kyt
Arif dilyn rydynesseyn. Rygadwys duw dial
ar pwyf pharaonus. Dec pla poeni kyn eu bodi.
ymor affwys. kyssefin pla pyscawt difa. digna
wt amwyt. Eil pla llyffeint lluosflawc. llewssynt
ffyon oed. Gei athwefneu athyleeu achelleu bu
yt. Trydet gwydbet glwychyr golyget gwalatwyd.
Pedwar iccur cur am ystyr edynogyon. Eil kyn
hoes ffrwyth coet a maes cwbl bylyon. Pymhet
wyssnon ar holl uibuon egypcion. Bellsit milat

[illegible] yn y pethy y g[illegible] Ac dyall yr [illegible]
[illegible] dyall y [illegible] y bod yn coll [illegible]
[illegible]

otrwm adelet dertolyon. Chwechet heb eu chwys
sic crugeu eretheu moyon. Seithuet taruan. kyn
llysc athan aglaw kynwyt. Wythuet gordilerth. ar
deil agwyd. Nawuet lloscus. llydan eu clust. blodeu
kyfyo. Dawuet aruthyr diuedlawc vthyr dou
nosus. Du tywyllwc drem anegliwc egyptius. Dec
vetvoeth mwyhaf gwnyeith arplwyf kymrein.
Crist iessu cristioni gwern. hut ynt chwdwr. chdrech
ant milwr mi?et efrei. Trawsganu kynan gar- trawsgan
Kynan kat diffret amarllof // llyn. m. broch- garwyn
uael ket. kanyt geu gofyget. Gwrthelgwn tref
bret. kant gorwyd kyfret aryant eu tudet. Cant
lleng achoet o vn o vaen gyffret. Cant armell ym
arffet. a phymp wnt cathet. Cledyf gwein karnec
dyrngell gwell honeb. cant kynan kaffat. kas
anwelet katellig ystret. kat anysgoget. kat ar
wy kyrchet. gwaywdawr ebrifet. gwenhwys aladet.
a llafyn gwy arlet. kat ymon mawr tec. erglyt
amolet. Tra menei mynet gworwyd a gworgret.
kat yg cruc dymet. aeitol ar gerdet. Rac mynw
welet. ybiw rac ffriw neb. mab brochuael brolet.
Eidywet eidunet. kerwyd kyfdarchet. ny mawl
ieu tyghet. Dyswc aghyffret yn yd am iolet.
amyg kymmelw o gynan. kadeu ergynnan. deleu
ffram lydan. kyfowein mawrtan. kat ys delat
brachan. katlam goet aran. Gegyrned truan en

nyt vach kynan. llurygyn ymdiam. eissor llyc
heechan. kyngen kymangan. nerth y achwyl. ri
lyam. kygleu ymdiam. pawb ynny gadwan. ky
lch byt goch gwochnan. berth ynn dyghynan.

...lian.
...ith mael
seu.

O pop aduer ytoref uvoder dychyfaerawt. bu
adefic. y grist gwledic dogynt volawt. Dy
bwyth duw kein. yn arffet meir y heissorawt.
hynt gwyryoned kyflawn ulhed kymmelw oho
nawt. Gwyeil iesse dy pobyl iude. dychyfaerawt.
hu gelwir llen oluch a llesio yr eu pechawt. De
heu iwen mynyd adien inbyn kyfundawt. yn
hun elwyd yn temlyyl selyf seil ogyffrawt. Gwr
unet gwis colofyn dias ffest fflemychawt.
Pundwys drws. bugeil dews dinin gwledych
awt. Deseu rygigleu gan proffwydeu lleenawc.
Gem iessu awnartau arydar fu. hyt y uuched.
duei uuched ypop ried bwyt punawt. kyn pen
ssit bei ni pryton periclawt. Kyduc claer nyt.
diyar ayspeidawt. Ar vor diffwys pan dissgyn
nwys dyam gyffrawt. Gwlat priodawr nys duc
inbynnawr bei im oholyonawt. chemt dy godet
boet im dy rat. Gwyeil iesse iessu llathyr
ybloden. ... gwyrth yny vryt o duw donyu
eu. Ef oed ygnat. ygnat oed ef. delw in dilheu.
Gwr ycuyl ypop bffyd rac geu. Ef yssyd gafael
clawr nifer teeu cimlleith y luyd dehew. ymall

bydewin duhc oti llonet. lyubyd y bvrch vn
mab mour in oli ueir. lymarchas gwas o duw ew
idas pettwyr petgwinyon. dyrac. afael kyfoet
coet kystawn lled yssit gem o arffet iessu. rud
ny pryon mwch y dyscat o wdi vat rex meibon.
frecwyd anaw ny mawr glydiant dynyadon. Gwr
yvat gwirpeth yant heb vr adon. Dygwerthy
dyd pop vchns rac dewyydon. Ajudris ny deiorn
llarychwel gwelet mabon. Dydugant ethus
ac eur dilus o ethiopia. Aduw gorden a duw ie
en rex menerfon. herot gystit ny bu godic.
ygeleu don. Dy puenedic gwallat peunes per
chen meibon. Pan aeth dofyd parth pan dill
yd nilus hawd. Rydue herot. dimbyt gayafawl.
kyflawn vonhed. yg kaer nazared myt aeth
peues perchen anaw. Byt adelwyat lyu bwyf
yth rat tut gorchordeon. Gwen douyd dyduc
perchen lleg egylyon.

D vrrit amuyn u dawl tuth iawl dan yscawl.
Ef iolen o duch llawr tan tanhwyth glu
vr uch awel uchel uch no phop mynfel. mawr y
amyfel. Ny thric ygofel no nerthawr llyr. llyr
llwbyr y tebyr dy var yg kynebyr gwawr glen
gwrthuchyr. wrth dawr wrth dwys wrth pop
heuelis. wrth heuelis nwython wrth pedyr ar
aon. dwyrcafi awarn gwrys kadarn tryan

dvfyn ygeis. nyt mi gve llvfyr llwyt crwybyr yn
clwyt. lynic wyn deu garant. deu diechuar dich
cwant om llav yth lav dyt dwy dim. Tuchit
nodet atoz ar henet. Amarch mayawc. Amarch
genethawc. Amarch karadawc kymrwy tench
lawc. Amarch gwythur. Amarch gwardur.
Amarch arthur. ehofyn rodi cur. Amarch tal
iessin. Amarch lleu lletuegin. Aphebyr llei
llwynin. Agwei march cunin. koznan kynei
cwawc allwyd awydawc. Du moroed enllawc.
march brwyn bro bradawc. Arta carn aflawc
nyt ant lhymt hulaw. kethin march keidaw.
carn aw in arnaw. Yscwydurith yscodic. go
rwyd llemenic. march ryderch rydic. llwyt
lliw elleic. Allamrei llawn elwic. Affroenuoll
gwyenlinc march sadyrnin. Amarch custen
hin. Ac ereill yn trin rac tir allgwin. henwyn
mat aydue. kychwedyl o hir aduc. Bum hwch
bum bvch bum [illegible] bum soch. bum ban bum
banhwch. bum gabr ymrythwch. bum llif yn
erch bum ton yn eghenrch. bum yscafyn ys
cemat dilyw. bum kath penuritth ar tri phren.
bum pell. bum pengaffyw ar yscabprenn. bum
garan glaa gwelet golwc. tra gwres milet
morpal. katwent kenedyl da. Or yssyd is adwyr
gwedy kassolwir. nyt byb or mod ment
am gwyr.

ygofeisswys byt. bu deutec ar wlat gwledych
yssit. bu lwelhaf berthaf or ryanet. bu teru
yn gwent yn gwae y gyhwlat. ef torref ar dar
tein gweith ygwlat. ac ef ny ryd oergwys ygwlat
dar plufawr pebyr pell athecwys coet gwyth
ygodiwawd alexander. yn hual eurin gwae a
garcharer ny phell garcharwyt. a gheu dybu
ac lle ef kafas ergyr o lu neb kyn noc ef ny dar
halw myned bed berthwyd or adwyndawt hael
alexander. ac kymerth yna. gwlat dyr a dny
oel a gwlat syria a gwlat dinifora. a gwlat dim
tra. gwlat pers a mers a gwlat ykanna. a cy
myssed pleth a phlethe ppa. a chwdawt babilon
a c agascia mawr a gwlat galldarus bychan yda.
hyt yd ymduc ystir tywarch yna. a cyt drudhont
eu breyt wrth eu helya ygodant gwystlon yeuro
pa. ac amhethaw [illegible] gwystl [illegible] tra. Gwyth
yr gwenyn dawaged goredynt yma. bron losce
digyon gwyled gwastra. Ygadeu afor pymatrod
et digonynt brein gwnennt pen brethret ymil
dwyr magei dawn pan attrodet. Neu wlat yth
dewisson ti pan dissyfet. ny byd yth escar escor
lludet. Bac gofal yn hual ae agalet mil cant
rialu aun vawr rac sychet. eu gen gogwilleu
ac eu milet. a os gwenwynwys y dwas kyn noe tref
ret. kyn no hyn bei gwell digonet. ymhanyglwyd

gwlatllwyd gwlat gogonet. Un gwlat ior mor go
geu ystlyned. dichyrchwyf digonwyf poet gen
hyt ty gyffret. Awr sabl am clyw poet meu
eu lynnet. Digonwyf by vod duw kyn gw[illegible]c
tytwet. [illegible]

Ar clawr eluyd y gwystedlyd ny ryanet. Te
ir person duw. un mab adwyn terwyn
trinet. mab yr dwywdit. mab yr dyndit. un mab
ryued. mab duw dinas. mab gwen meir gwas.
mat gwas gwelet. mawr y orden. mawr duw re
en van gogonet. Olyn ade ac abrahe yn ryanet.
Olyn dofyd dogyn dofyn mawredyd llu ryanet. Dy
duc o eur ereill abyden o pop aelet. pwyll y
gwnlawc. goet gam wedawc Salw ammynned.
Ry drychafom erbyn trindawt gwedy gwaret.
Croes crist yn glaer. llurye llachar rac pop ae
let. Rac pop annawes poet yndiwys dinas diffret.

Ryfedaf na chiawr [illegible]
adef nef y lawr o dyfot rwyf gawr Alexan
der mawr. Alexander magidawr heuys haearn
dawn oledyf al[illegible] madogawn. Aeth dan eigyawn.
Dan eigawn eithyd y geisaw keluydyt. A geis
so keluydyt bit oed yn y uryt. Eithyd o duch
gwynt. rwg deu griffit ar hynt y welet dremynt.
Dremynt a weles pressent ny chynnes. Gweles
ryfedawt gwollin gan pyscawt. A eidunwys y

ny vryt. a gafas er byt. Ahennyt oe dwyes gan duw
trugared. Llath Gwyssen
Ad duw meidat duw dofydat dedwyn trugar.
Agwawr enwerys pan ym nodest i twy tonny
ar. Gorwoed moessen gwledic rwen gan eu lyscar.
yd arganfu perif aelu weglyt y par. Ac yr wrthic
a orugost neu yd y par. Pieur dineuwy trwy ryf
erthwy a vawd adar. Adyrchef heul hyt golle
wein ybu damr. Ti a nodyd arwyerid o pop kar
char. namyn torwoed terryd eu gawr trwm eu
dear. A nawd minheu nac adwydeu uffern amhar.
Ad duw meidat duw dofyat dedwyn trugar.
yd teu ti wlat nef. yd orth tagnef it y rew.
Pyt oes ludet nac eisswydet y th wlat dofyd. ny
ffy pherir neb ny byd escar neb yo gilyd. ary a
dyidyon bers deallon rac kewilyd. kanu olion a wt
ylan trindawt o neb kelvyd. Berd ach gorgan.
wynt ach uran yn trugywyd. Pyv bu a gwael yno
dest israel. yn llaw dauyd. Alexander kefei llaw
er niferyd yr. Pyt ef nerthus ony chafas dy
gwenhyd. Ae vydinoed ae uawr gadeu ae gain
luyd. Pan doethant yr dayar buant dear eu di
henyd. Selyf ygwat a gemnis gwlat. bu gwell
not yd. a mab teyrnon. bu gnawt berthon oe
gwerthyd. Jago weilon a un werthon ar eu
helnyd. Adwynnu ant arannyssant twy eir.c

Dofyd.

uchel dewryon anu lwydon a gwynnyrth ffyd. y
urawt kamm bu diwerin drwc y gwssyl. A sera
foyw yn adwyr lowr eu kyweithyd. Deuen ag
el adwyn miser rac eu milwyr. Allath wessen
ef ae toruoed a reu helyd. Budech dalen w
elladein vo ei genhym. llafar amuit adoeth
adrut as diwygyd. Wledic clod vn clod dripet
amdihenyd. Molaf inheu presswyl toruoed a
def mendwyt. Molaf inheu adawt goreu gor
eisted byt. prif teyrnas aduc ionas o perued
kyt. kiwdawt niniuen bu gwr lladwen pregeth
yssit. Bern tra mor bu yscawt ior ysgeyssit.
Ac am aria men merch anna mawr y phenyt.
yr dy haeled a thrugared wechteyrn byt. Am
bwyf inheu yn ef kaereu kynnwys genhyt.

Golychaf wledic preideu Annwfyn
pendeuic gwlat ri. py ledas y pennaeth
dros traeth mundi. bu kyweir karchar gweir
yg kaer sidi. trwy ebostol pwyll a phryderi.
Neb kyn noc ef nyt aeth idi. yr gadwyn trwm
las kywirwas ae ketwi. A rac preideu annwf
yn tost yt geni. Ac yt urawt parahawt yn bar
dwedi. Tri lloneit prytwen yd aetham ni idi.
nam seith ny dyrreith o gaer sidi. Neut wyf
glot geinmyn cerd ochlywir. yg kaer pedry
uan pedyr ychwelyt. yg kynneir or peir pan

leferit. Banadyl naw morwyn gochyneuit.
Neu peir pen annwfyn pwy y vynut. gwrym
am y oror a mererit. ny berw bwyt llwfyr ny
rytyghit. cledyf lluch lleawc idaw rydyrchit.
Ac yn llaw leminawc yd edewit. A rac drws porth
vffern llugyrn lloscit. A phan aetham ni gan
arthur trafferth lethrit. namyn seith ny
dyrreith o gaer vedwit. Neut wyf glot ge
min kerd glywanawr. yg kaer pedryfan
ynys pybyrdor echwyd amuchyd kymysgetor
gwin gloyw eu gwirawt rac eu gorgord. Tri llo
neit prytwen yd aetham ni ar vor. namyn
seith ny dyrreith o gaer rigor. Ny obrynafi
lawyr llen llywyadur. tra chaer wydyr ny wel
synt wrhyt arthur. Tri vgeint canhwr a seui
ar y mur. oed anhawd ymadrawd ae gwylya
dur. tri llonet prytwen yd aeth gan arthur.
namyn seith ny dyrreith o gaer golud. Ny
obrynaf y lawyr llaes eu kylchwy ny wdant wy
py dyd peridyd pwy. py awr ymeindyd y ganet
cwy. pwy gwnaeth arnyt aeth doleu defwy. ny
wdant wy yr ych brych bras y penrwy. Seith
vgein kygwng yny aerwy. A phan aetham
ni gan arthur auyrdwl gofwy. namyn seith
ny dyrreith o gaer vandwy. Ny obrynafy
lawyr llaes eu gohen. ny wdant py dyd pen

dyd pen.

Py ler ym eu mynyd y ganet perchen. Py vil a
gatwant aryant y pen. pan aetham ni gan
arthur afyrdwl gynhen. namyn seith ny
dyrreith o gaer ochren. Mynych dychmuc
val cunin cor. o gyfranc udyd ae gwidanhor.
ae vn hynt gwynt ae vn dyfyr mor. ae vn vf
el tan teruysc diachor. Mynych dychmuc val
bleidawr. o gyfranc udyd ae gwidyanhawr ny
wdant pan yscar deweint a gwawr. neu wynt
pwy hynt pwy y rynnawd. py va diua py tir
a plawd. bet sant yn diuant a bet allawr. Go
lychaf y dyledic pendefic mawr. na bwyf trist
crist am gwadawl.

Arwyre gwyr katraeth gan dyd. am dyledic
gweithuudic gwarthegyd. vryen hwn an
hawt eimyd. kyfedeily teyrned ae gofyn
ryfelgat. rwysc enwir rwyf bedyd. Gwyr pry
dein adwythein yn lluyd. Gwen ystrat ystadyl
kat kynnigyd. ny nodes na maes na choedyd
tut achles dy ormes pan dyuyd. Mal
tonnawr tost eu gawr dros eluyd. Gweleis wyr
gwychyr yn lluyd. a gwedy boregat briwgic.
Gweleis i twrwf teruyn trangedic. gwaed gely
yw gofuran gochlywyd. yn amwyn gwen ystrat
y gwelit gofur hag a gwyr llawr lludedic. Yn
drws ryt gweleis y wyr lletrudyon. eirf dillwg

yrac blawr gofedyn. Un ynt tanc gan aethant
golludwon llaw yg croes gryt y gro garanwyny
on. kyfedwynt y gynrein kywym don. gwanecawr
gollychynt rawn eu kaffon. Gweleis i wyr gospe
ithic gospylat. a gwyar a uaglei ar dillat. a dully
aw diaflym dwys wrth kat. kat gortho ny bu ffo
pan pwyllatt glyw reget renedaf i pan ueidat.
Gweleis i ran reodic am vryen pan amwyth ae
alon yn llech wen galystem y wythlwyt oed llaf
yn aessaw gwyr goborthit wrth aghen. a ddyo kat
[illegible]. ac yny vallwyf y hen ym dygyn
agheu aghen. ny bydif yn dirwen na molwyf
i vryen.

Uryen yr echwyd haelaf dyn bedyd. lliaws
a rodyd y dynyon eluyd. mal y kynnullyd
yt wesceryd. llawen beird bedyd tra vo dy uuch
yd. ys mwy llewenyd gan clotuan clotryd. ys
mwy gogonyant vot vryen ae plant. ac ef yn
arbennic yn oruchel wledic. yn dinas pellennic.
yn keinyat kynteic. lloegrwys ae gwydant pan
ymadrodant. agheu a [illegible] gawssant a my
nych godyant. llosci eu trefret a dwyn eu tudet
ac eimwnc collet a mawr aghyffret heb gaf
fel gwaret. rac vryen reget. Reget diffreidyat
clot ior agwr gwlat vy mod yssyd arnat. o pop
erclywat dwys dy peleidyat pan erclywat kat.

kat pan ybwrchynt gwnyeith ach-uert. Van
yntwr lyn dyd vacwy yrechwyd. Yrechwyd
teccaf. aedynyon haelhaf. Gnawt eigyl heb
dyuellaf. am teyrn glewhaf. Glewhaf eis
syllyd tydi goreu yssyd. or a uu ac a uyd.
nyth oes kystedlyd. Pan dremher arnaw
ys chalaeth ybraw. Gnawt gwyled ymdan
aw am teyrn gocnaw. a madanaw gwyled.
allawe mawanhed eurteyrn gogled arben
hic teyrned. Ac yny vallwyf hen ymdygyn
agheu aghen. ny bydif ymdirwen na mo
lwyfi vryen.

Eg gorffowys can rychedwys parth a ch
ymwys. a med meuedwys. a meued
ys med yoruoled a chem tured imi yn ryfed.
a ryfed mawr ac eur ac awr. Ac awr a chet a ch
ynnuet a chyfrinyant. a rodi chwant. chw
ant oe rodi yr vyllochi. yt lad yt gryc yt
vac yt vyc. yt vyc yt vac yt lad ym mac. Vac
cred nothit yuend y byt. Byt yngeugant
ym yt credant wrth dy ecwyllis. Duw ryth pe
ris vieu ygnis rac ofyn dy bris. a mnogyat
kat diffreidyat gwlat. Gwlat diffreidyat kat
amnogyat. Gnawt am danat twrwf pystylat.
Pystalat twrwf ac yuet cwrwf. kwrwf oe yfet
a chem treflet a chem tudet imi i yan llofet.

llwyfenyd van. ac eurch achlaer ynvn trwydedd
mawr abychan taliessin gan tidi ae diam. ys
tidi goreu or a gigleu y gerdlideu. molaf inheu
dy weithredeu. ac yny vallwyf hen ym dygyn
angheu angen. ny bydif ymdirwen na molwyf
vryen.

Ar vn blyned ar vn yn darwed gwin amall
amed. agwrhyt diassed ac eilewyd goreu.
aheit am vyrreu ac am pen ffuneu ae tec gwyddua
eu. ei pawb oe deyrt dyfynt ymplymnwyt. ac
vanch y dawaw ys godeu gweith mynaw. achreu
nec anaw bud am li am law. vyth ugein vn llw
oloi a bw. bu blith a chychen a phob kein agen.
Gwr ny bydwn lawen bei lleas vryen. ys eu kyn
eithyd y eis kyssyrr kywryt. a brigei deu olch
et ae clor y dyget agran gwy ar llet am daet
gwyr gonodet. a gwr bwr bythic. a uei deedw y
derwic. am ys gwyn ffeleic. am ys gwyn mynyc
gyltwn. am dorth am porth am pen kyn naphur
kyfwyrein. kymaran tauaw glas yr dws a
gwarandaw py tir yst ac dayar agwyn ae mor
adugyn. dy gwynyc y chyngar wrth y pedyt. Os
sit uch ym yn yn neut vryen ae gwyn. Ossit uch
ym pant neut vryen ae gwant. Ossit uch y myn
ydd. neut vryen ae oruyd. Ossit uch yn riw neut
vryen ae brw. Ossit uch ys clawd. neut vryen

ablawd. uch hynt uch as uch ym pop kam as.
Rac vn trev nadeu ny nawd y rateu. Ry bydei
ar nechyn a phreideu ymy gylchyn. Gorgoryw
awc gorlassawc gorlassar. eil agheu oed y par.
yn llad yescar. Ac yny vallwyf i hen ym dygyn
agheu aghen. ny bydif ym dyrwen. na mo
lwyf vryen. Gweith argoet llwyfein. kanu vryen.

Eborë duw sadwrn kat uawr a uu. or pan dwy
re heul hyt pan gynnu. dygrysswys flam
dwyn yn petwar llu. Godeu a reget y ymdullu.
dyuwy o argoet hyt arvynyd. ny cheffynt eir
yoes hyt yr vn dyd. Atorelwis flamdwyn vawr
trebystawt. A dodynt yg gwystlon a ynt parawt.
Ys attebwys Owein dwyrein ffossawt. nyt dodynt
nyt ydynt nyt ynt parawt. A cheneu vab
coel bydei kymwyawc lew. kyn as talei o wystyl
nebawt. Atorelwis vryen vd yrechwyd. o byd ym
gyfaruot am gerenhyd. dyrchafwn eidoed oduch
mynyd. Ac am porthwn wyneb oduch emyl. A
dyrchafwn peleidyr oduch pen gwyr. A chyrchwn
flamdwyn yny luyd. A lladwn ac ef ac ygyweithyd.
A rac gweith argoet llwyfein bu llawer kelein.
Rudei vrein rac ryfel gwyr. A gwerin a grysswys
gan einewyd. Armaf y blwydyn nat wy kynnyd.
Ac yny vallwyf y hen ym dygyn agheu aghen.
ny bydif ym dyrwen na molwyf vryen.

Ardwyre reget ryssed rieu.
Aneu ttry gosteg kyn bwyf teu. gwnsynt
kat lafnawr achat vereu. Gwnsynt dwyr ydan kylch
gwawr. lleeu goby gwyn gwylein ymathren ny
mat dwytwyt. Bi ny mat geu yd ymai merth
gwledic gwrth kymryeu. nys gwyr neges ygwel
saton gochawn marchawc mwth molut gwyon.
o dreic dylaw a daw doethaw don. yny doeth ulph
yn treissar yalon. hyny doeth vryen yn edyd yn
aeron. ny bu kyfergyr vat ny bu gymmwys. Tal
gynawt vryen yrac powys ny bu hyfrwt lwyt
echen gymwys hyueid a gododin alleu towys.
dewr yn emmyned atheith gwyduwys diueuyl
dydwyn ygwaet gwyden a deles llwyuenyd.
Wyd kygryn. yn eidoed kyhoed yn eil mehyn
kat yn ryt alclut kat ymynuer. kat gellawr
brewyn. kat hireurur. kat ymprysc. kat leu
kat yn aber ioed ydygyfranc adur breuer mawr
kat glutuein gweith pen coet llwyth llithyawc
cun ar om ormant gwaet. a tuellaw gwyn go
uchyr kyt mynan eigyl edyl gwrthryt. lletuud
a gyfranc ac ulph yn ryt gwell ganher gwledic
pyr ygauet y ud prydein pen perchen broest
lawn y ud. nyt ymduc dillat na glas na gawr
na choch nac ehoec vyc mor llawe. nyt ardodes
y wrdwyt dros voel maelawr verch o genedyl

vrych mor greidawl. hyt yden chysgaf a cennaf yn
llaw. a ryt a wotwyd eu harwylaw. a gwest yden
gerwd ac ymdwylaw. a chyt orffen byt ed y
dwyt kaw. gofydwn gwyscaw. dy hawi am dalw
dilew am leuuereu. neu vi erthycheis yn ew
rac hwyd peleidyr ar yscwyd. yscwyt yn llaw
godeu a reget yn ymdullyaw. neu vi a dwele
is vr yn buarthaw. sarff sened vnein segidyd
lawr. Neu vi gogwn rysel yd argollawr. ar meint
a gollwyf y argollawr. neu vi neu yn ngorwyth
medu medlyn gan hyfeid hywr hywst dulyn
neu vi neu yscenhedeis lyscawt gwerthen dith
rychwys vy rieu raden lawen gwacsa gwlatda.
vrth mrwyn. a cyny wallwyf y heu ymdygyn
agheu aghen. ny bydif ymdirwen na mol
vyf vryen. yspeil taliessin. kanu vryen.

Eg gwrhyt gogyfenrch yn tra fferth gwaetlyf
a gwellyf yn kerth dwr. gweleis i rac neb nym
gweles pop amwyl. ef diwyl y neges. Gweleis
i pasc am lev am lys. Gweleis i dail o dyfyn a do
dwys. Gweleis i keig kyhafal y bloden. Gweleis dw
leis vd haelhaf y dedueu. Gweleis i lyw katraeth
tra maeu bit vy nar nwy hachar kynnyeu Gw
erth vy nat mawr uyd yuud yradeu pen maon
milwyr am de. preid lydan pren onhyt yw vy
awen gwen yscwydawr yrac glyw glayw glas

glew yghawr glewhaf vn yw vryen. nym gor
saf gwarthegyd. gordear gorawc gorlassawc gor
llassat gorugyat gordwyre. pop rei sag dilew du mer
dwyd y morder vd tra blawd yn yd el oth vod. barad
melynawr yn neuad maranhedawc diffreidawc
yn aeron. mawr yeryn yanyant. ac eilon mawr
dyfull ual am y alon. mawr gwnerth ystlyned y
brython. mal wt tanhwydyn dros eluyd. mal
ton tertharwc llwyfenyd. mal kathyl kyfluw gwen
a gwerthen. val mor mwynuawr yw vryen. vn y
egin echangryt gwawr. vn yw rieu rwyfyadur a
dyawr. vn yw maon meuth mwth mledawr. dech
reu mei ym rac reges byd mawr. vn yw yn dewwy
pan ofwy ydeuyn. eiyr tir tulyr tythuemyn.
a dunson yar orwyd ffyscioln tut yn yspeil gwerth
yspeil taliessin. vn yw gwrys gwr llawr a gorwyd.
vn yw breyr benffyc y argluyd. vn yw hydgre hyd
yn diuant. vn yw bleid ban a dlawc anchwant.
vn yw gwlat vab egmyr. ac vn dwed ac vnson kat
ua kertwyr vnson ydwyc yleatan. a chenen a nud
hael a hyr wlat ydanaw. ac os it yt wydif ym gwen
ef gwnelf ben'd byt yn lladwn. kyn mynhwyf
meirw meib gwyden gwaladyr gwaed gwenwlat
vryen.

Ef erw gwledic nef goerchordyon. rychan
aant rychwynant y dragon. gwrthodes

gogyfres gwelyden lluaws rieu a nud amwyti on
my golychaf am gnawt beird o wrythen. Kyf
ed hael o fydwyd fyddedyd. Yn lle rygethlyd
rygethlic rydylyfaf rychanaf ygwledic ymy
delat yd oed ergrynic mym gwyel nys gwnaf
ec newyc. Anhawd diollog awdloed my dyffic
ywledic nwomed. O edrych awdyl trwm teyr
ned ymy nyw nys deubyd bud bed. Ny digon
ont hoffed oe buchynt. kaletach yr arteith h
el hynt. Gorf pressennawl tra plyryden tra
plyryder ry gohoyw rylwccrawr rylwccher. rych
annawr rybarnawr. rybarn pawb ygwr bann her
aennat yn ygnat ae elnet. Ryt ygwr dilaw y
daeret glaf gweit agwrl yt gotiaet. Ri. ei chawr
gwallawc ynllyweet. hwyrwedawc gwall awc arpeles
Ny ofyn ynedw awnech ud neut ym bu nac nem
ych amwerther tewnes yndiwed haf. nys kyn
nyd namyn chwech. chwechach rt gyn am o
hynnyd chwedlawc trwydedawc traeth dyd. Teyr
ned vgwned nwys med mac tebic heul haf hue
nyd fonned gwannwyhaf kenhaf gan doeth ygan
llu ersaffaf bruit bydi derwyt bryt haf pryt
mab lleenawc lluawc. hanngwyd gwyn gwawl
gwyn gwres. tarth gwres gwres tarth tragywnaf
yd egwys heb warth. cledi cledyfa cledyfarch
Nyt amtyrr ylu yledrat. nyt annes cat ygnaw r

kyuarchat. Ymhyt tal ys dybydwe rac talen ym kerenn.
ymarch trist meuwal. nythear ruallu gwynawc
gwystlant glewryd goludawc o gaer glut hyt ga
er garadawc. ystadyl tir penprys a gwallawc teyr
ned teyrn tagnedawc. Dadolwch vryen.

Dadolwch vryen

Llewenyd echassaf yn y uyd dymygaf. vryen a gyr
chaf. idaw y canaf. pan del vyg kaffaf. kyn
nwys a gaffaf. ar yrth goreuhaf y dan ellassaf.
Hyt mawr y mawr byth gwelhelleith a edelaf. Nyt
af attadunt gantunt ny bydaf. Nyt echynt haf i go
gled ar mertyrned. kyn pei amlawered y gwnel
bu yng hwystled. Nyt vert yn hoffed. vryen nym
gomed. llwyfenyd tired ys meu eu reufed. ys meu
y gwylad. ys meu y llared. ys meu y delideu a e gor
efrassen med o uualeu a da dieissieu gan teyrn gor
eu. haelaf rygigleu. Teyrned pop ieith it oll yd
ynt geith. Racot yt gwynit ys dir dyolwch. kyt
et mynasswn gwelhelu henoff. Nyt oed well a ger
ein. kyn ys gwybydon. Gweithon y gwelaf y meint
a gaffaf. Namyn y duw vchaf nys dioferaf. Dy
teyrn veibon haelaf dyneddon. wy kanan eu hys
cyrion yn tired eu galon. Ac yny vallwyf i hen
ym dygyn angheu aghen ny bydaf ym dirwen
na molwyf i vryen. Marwnat erof.

Vochaeles cluydwal nos yn dyd. odyfot elot
ryd ercwlff pen bedyd. Ercwlff a dywedei.

agheu nas riuei. yscvydaur ymordei. arnav a tor
rei. Ercvlf syrvellyd erm mi llongir egyd. Petwar
ir colofyn kyflivyt rudeur arnei hyt. Colofneu
ercvlf nys arueid bygul. Bygul nys beidei. Sir
es heul nys gadei. Asyt aeth neb is nef hyt yd
aeth ef. Ercvlf mur ffossawt. Ac am dut tywawt.
Ac rodwy trindaw trugared dydbrawt yn vnda
wt heb ermeu.

Molawe mur meneuyt. Gwadawt hyn bit beb.
bu dinas edrysses. o gamp adrewvedd.
Mab vthyr kyn lleas oe lav dyvyntias. dybu
erof greulawn. Bllead enyd andvogawn. Trustyr
andvogawn a oryw erof greulawn. Brittan iessu
ac ef yn credu. Duw ym ym crynu a clwyd yngar
du. Achyfsoe ar y byt a bedyd ar gryt. Llam an
dvogawn a oryw erof creulawn. mynet yny trefyn
ymplith ouer getheirn hyt ys gwaelawt uffern.

MARWNAT CORROI

Dyffynhawn lydan dyllemv a chef. Marwnat
dy daw dy hebcyr dy bris dy. Corroi m. Dayry
brys. Marwnat corroy am kyffroes. Oer dein gwr
gawr y amwyteu. a oed voy y dwvo nys mawr gyclev.
Mab dayry dalei lyw ar wor deheu. Dathyl oed y
glot kyn noe adneu. Dyffynhawn lydan delle
nv nomeu. dy daw dy hebcyr dy brys dy brau.
Marwnaut corroy genhyf inheu. Oer dein. Dyf
fynhawn lydan dyllemv dy llyr. dy saeth dych

ynth traeth dialeu dybyr. Gwr advercicyn m...
vr y uaranwes. a medy mynaw mynet trefyd. a...
ant vy ffriw ffra drymyonyd. Vrawn mwdaugem
bera dugiawr. chwedleu am gwyden ac ar lyrian.
lyssiant corvn a chocholyn. llaws eu teruysc am
eu teruyn. Tardei pen amdeaun gwenyn goduryn.
kaer ysy gulwyd ny gwyd ny gwn. Gwyn y vyt yr
eneit ae haedwyn. marwnat dylan eil ton. tal. ae cant.

Vn duw uchaf dewin doethaf mwyhaf a ued
py delis maes pwy ae gwnaeth yn llaw trahaet.
Neu gynt noc ef. pwy ui tagnef ar tretyf gefel.
Gwrthrif glastrawt gwenwyn a wnaeth gwerth
hlythloned. Gwanu dylan. adwythic lam. tref
ynllytyr uer. Ton iwerdon a thon manaw. a thon
ogled. a thon prydein toruoed virein yn pedwa
red. Golychaf i tat duw douydat gwlat heb enn
ed. Crewdyr nef an kymhwys ni yn trugared.

Eneit owein ap vryen. marwnat Owein
gobwyllit y ren oe reit. Reget ud ae cud
tromlas. nyt oed vas y gywydeit. Iscell kerd
glyt clot uawr escyll gawr llifeit gwaywawr.
cany cheffir kystedlyd y vd llewenyd llatreit.
Medel galon geueilat. eissylut y tat ae tat.
Pan ladawd Owein fflamdwyn. nyt oed uwy
noc et kysceit. kyscit lloegyr llydan nifer a lleu
uer yn eu llygeit. A rei ny ffoynt haeach. a oed

Robert Vychan /

ynt

...ch no rerit. Odeni ac cospes yndart malenut
ndyluc deueit. Gor gwiw uch y amliw serch.
awdei verch y eircheit. kyt as cwynyei mal ca
let. ny rannet rac y eneit. Eneit. O. ap vryen

Echrys ynys gwawt hu
ynys gwrys gobettor. Mon mat goge
gwrhyt eruei menei y dor. Lleweis diwrawt gw
in abragawt gan wrawt esfor. Teyrn deofrwy
diwed pop rwyf redyrnetor. Tristlawn deon yr
archaedon kan rychior. Nyt uu nyt vi y gky
melri y gyfeissor. Pan doeth aedon. o wlat wy
thon seon tewdor. Gwenwyn pyr doeth pedeir
pennoeth memoeth tymhor. kwydynt kyf
oet ny bu clyt coet gwynt y gohor. Math ac eu
uyd. hutwyt geluyd ryd elutnor. Ymyw gwyt
yon ac amaethon. at oed kyghor. Twll tal y
rodawc ffyryf ffo diawc. ffyryf diachor. kadarn
gwgres y uaranres ny bu werthuor. kadarn
gyfed ym pop gorsed gweleit y wod. Eu kyn
aethwy hyt tra uwyf uyw kyrbwylletor. Am
bwyfi gan grist. hyt na bwyf trist rac ebos
tol. hael archaedon gan egylyon. cyfnwyssetor

Echrys ynys gwawt hu ynys gwrys goch
ynna. yr ac budwas. kymry dinas. Aros
ara. Draganawl ben priodawr perchen ym uetonia.
Dysa gwledic or bendefic ac tu terra. Pedeir mor

wyn wedy eu dwyn dygnawt eu tu. Erdygnawt
dewr ar vor [neu] ar tir. hir eu trefyn. Ae dwyuonyn na
digonyn dim gofettra. keryduf wyf na chyr
bwyllwyf am rydwnel da. yllaw lydaw pwy gwahar
dwy pwy attrefna. Vllaw aedon pwy gwnheil mon
mwyn godola. Am bwyfi gan grist hyt na bwyf
trist odiwc oda. Ban trugared yr wlat nef buch
ed gyfa.

Mydwyf taliessin deryd gwawt godolaf vedyd.
Bedyd rwyd rifedeu eidolyd. kyfrwng allt
ac allt ac echwyd. Ergyrwawr cunedaf creisseryd.
yg kaer weir a chaer liwelyd. Ergyrwawt kyfat
wt kyfergyr. kyfarmaf tan tra myr ton. llu
prwt glew y gilyd. kan kafas y dihel uch eluyd.
mal vchenerit gwynt wrth onwyd. kefynderch
yn y glan y gyfyl kyfachetwyn a chwelyn keren
lyd. Gwiscant veird kyweir kamon hyd. marw
cunedaf a gwynaf a gwynit. Cwynitor tew dor
tew dun diarchar. Dychyfal dychyfun dyfynveis.
dyfyngleis dychyfun. ymadrawd cwdedawd ca
lettwm. kaletach wrth elyn noc ascwrn. ys kyn
yal cunedaf kyn kywys a chytwet. y vyneb a
grattwet kanweith kyn bu lleith yn dorglwyt
Dychludent wyr bryneich yn pymlwyt. Ef cat
net racvofyn ae ar wyt ocvygerdet. kyn bu dayr
dogyn y wet. hert hawal am wydwal gwnelwyt.

gvenav gvaeth llyfred noc advyt. Adoeth hun
dinniav agvrnaf amlys am grys cuneaf
Am yrafiav hallt am hydyruer mor. Am bre
id aferen aballaf. gvabt veird a ogon a ogaf.
Ac evell avefon parfaf. Byfedawr yn erulavd
Anav cant gorwydyn kymun cimeda. Ry
mafei biv blith ydhaf. Rymafei edyrystravt
ygayaf. Rymafei dim glovy ac olev. Ryma
fei toroff. keith rac un trev. Ef dyfal o gressin
o gyfiev gveladur. Pennadur pryt llev llu
dwy uedei gwibiat rac mab edern kyn edyrn
anaeleu. Ef dywal diarchar diedig. Am ryf
iveu a gheu dychyfuvr. Ef goborthi aes ymau
regemavl gvir gvravl oed y unbyn. Dymhun
a chyfacam a thal gvm kamda. Diua hun

Dygogan aven dygobryssyn. Ef goelig.
maranhed a meuued a hed genhyn. A
phennaeth chalaeth a ffraeth unbyn. A gve
dy dyhed amhed ym pop meelyn. Deith me
ib o veli dyrchafryssyn. Kadwaladyr allud ach
estudyn. Diwed plo coll iago o tir prydyn. Gvlat
uevv dyderiud hyt valaon. Lludedic eu hoely
on ymdeithic eu hafvyn. Gvlat arehyn vat
grotvon. kollavt kymry oll eu haelder. ymry
gvsthyned o pennaeth arenson. Bydybyd
llymynavc duyd gvr chavnnavc yr caeresein

mon amdwein vab gwyned. oe henhaf oe hyner
ned oe dechreu oe diwed. achymryt y gowyssilon.
ystic y wyneb nyt estwg ynneb na chymry na
saesson. Dydaw gur o gud adw na kyfr mrud.
achat y gwythyon. arall adyfyd pellenawc y
luyd llewenyd y vrython. cyuaruar. uthyr pen. ·cyuar· vthyr ragon·

Neu vi luossawc yn trydar. ny pheidun rug
deu lu heb vyar. Neu vi a elwir gorlassar.
vy gwrys vu enuys ym hescar. Neu vi tywys
sawc yn tywyll am ruthyr am dwy pen kawell.
Neu vi eil kawyl yn ardu. ny pheidun heb
vyar rug deulu. Neu vi a amuc vy achlessur
yn difant achwant casnur. Neu vi ordyfneit
iwuet am vythur. cledyfal hydyr rac mei
bon cawrnur. Neu vi a amwyws vy echlessur
nawuettan yg gorhyt arthur. Neu vi a towne
is cant kaer. neu vi aledeis cant maer. Neu
vi arodeis cant llen. neu vi aledeis cant pen.
Neu vi arodeis i henpen. cledyfawr goruawr
gyghallen. Neu vi oreu terwyn hyd hayarn dor
edeithor pen mynyd. ym gueduit ym gofit.
hydyr oed gylyn. Nyt oed vyt ny bei vy eissi
lyud. andwyf bard moladwy yg hywdeuint. pret
ygan vrem ac eryr ac wytheint. duacdu ae
deulu yg gymeint. pan ymwyrth petrydawr
rug dy gemit. Dinigaw y nef oed ef vy achwant.

rac eryr rac ofyn anhegarant. wyf bard ac wyf te
lynawr. wyf pibyd ac wyf crythawr. Seith ugeint
in kerdawr dygoruawr gyghallen. Bu kalch
wr vrmat. hu escyll edemat. Dy vab dy ueird
nat dy ven dewndat. wyn tauawt y traethu dy
I marwnat. handit o menat gwrthglodyat byt
pryt pryden hwyscein ymhwyllat. Gwledic nef
ys kennadeu nam doat.
Reingyfedwch yam deulwch. llwch am pleit.
pleit am gaer. kaer yn chaer rywyscarwyat
wnem ffo racdaw. Ar lleg kaw mwyedic uein dre
ic amgyffreu. odich lleeu llestreu llat. llat yn
ewynyrn. ewynyrn yn llaw. llaw yn ysci. ysci y
modrydaf nin ythiolaf budic veli amhanogan.
Ri rygeidw y teithi. ynys vel veli teithiawc oed
idi. Pymp pennaeth dimbi o wydyl ffichti ope
chadur kadeithi o genedyl ysci. Pymp ereill dy
ingoi o nordmyn mandi. Whechet ryfed ri.
o heu hyt vedi. Seithuet o hem y deruyt dros
li. Wythuet linx adwui nyt llwydeu escori. Wynt
gwaed veinn. Gallawr eryri anhawd y deui.
Iolwn eloi pan yn bo gan geli adef nef dimbi.
Rydyrchafwy duw ar plwyff brython awyd
llewenyd llwyd o von. kyffrysed gwyned
brys gorchordyon. ffaw claer o pop aer kaffael
gwyston. Pwyws dywydant dwys ys gwysleudon.

Gwyr gowyn gwrynt ar eu deduon. Teulu yd
aut bydawt gyfson. yn vn redyf vn eir kyfieith
kymon. kyfranant yn iawn keredigiawn lwon.
Pan delych wyr rym am lyn aeron. Pan vottrum
tyrui athellit auon. vy gwnant aer ar vrys amlys
tomyon. A gennis a dewis yn orlwrthon. Ny nych
vy dinassoed nac ywythyon. Dyuchut. dyn maer
ut dyn dulyfon. nyt oed lwyr dehyn dyn rieddon.
Pan dyfu gatwallawn dros eigiawn iwerdon.
yd atrefnwys newyd yn arduefon. kerennyddon
moch elwyf eu gofalon. mwythawc lu mor tale
am gaer llion. A dial idwall a e arall dynyon.
A guare pelre a phen saesson. yd trablussye y gath
veith ae hagyfieithon. o ryt ar taradyr hyt y
ym porth wygyr ymon. Jeuant didwnas dinas
maon. Or pan annyghn mel a meillon. Gadeint
eu hanni ydar ae hannyson. Nyt dinystyn godi
dic vrth alon. Ry dyrchafwy duw gr plwyf bry-
thon. a. ll. [illegible]

Trindawt tragywyd a oreu eluyd. A gwedy
eluyd adaf yn gelwyd. A gwedy adaf. dygyfor
eu eua. yr israel bendigeit a oreu nunggweit. Gwa
wyr bewylleit. Glan y gwyrdeit. Deudec treff yr
israel. A wyrein gwedychafael. Deudec meib yr
israel. a oreu duw hael. Deudec meib yr israel.
biant gyturaeth. deudec da dinam. teir mam

ae maeth. Am gen ae creawdyr ae gwnaeth,
mal ygwna a wynho anoe pennaeth. Deudec
meib yr israel aewnaeth culwyd. mal ygwna a
wynho ano arglwyd. Deudec meib yr israel
aewnaeth dofyd. mal ygwna a wynho alo kel
uyd. Deudec meib yr israel dymgofu o gamlut
iessu. Ae vn tat ae bu athei maint uclu. Onadu
Lywdeeth rat acerthydyd mat. Amen mat gweat.
Achrist vy nerthat. arglwyd pop gwendlat a
aewnaf a elo pop yyd. hu bo vyg lynnyd. gen
hyt gereirs ywd. Gwarth lud ymaw.

Rachwetl goreu gogant. vyth iny vernadant.
Duw llun dybydant perthauc yd ant. Duw
maurth yt ranant gwyth ysi yscanant. Duw
merchyr medant rwydres rychwant. Duw ieu
escarant ei dyolyd anchwant. Duw gwener dyd
gormant. yg waet gwyr gonofant. Duw sadwrn.
Duw sul dy
vu geugant dihen dybydant. Pymp llong a
phym cant oranant o mant o brithi brithon
Ashwoes amedi brithi britanhai. Sychedledi eur oi
lu oet cogni antares dymbi. pawb y adonai ar
werye pompai. Daro fum awogan glued hir
uc guman. hir kyhoed kyghan. katwaladyr
achynan. byt budyd bychan. difa gwres hun.
Dysgogan derwyd amni amdyd. Sybyr gerwyn
gerd

kerd awn ygwenhyd. bylhawt eil echwyd yn tremes
mynyd. ban beu llawn lyd. brython ar gyghwr.
ywrython dymbi gwaet gwned oll. Suedy eur
ac euryn. differth mon allesynn acerynn aulhed
yndi. Dyscogan purfferth anhed yn differth. kymry
pedeir ieith. Symudant eu hareith. yt ym ymuch
yuuch weith brat adrabo gwyrtheith. a cendyd
brefawt. rachnoeth beinyhawt. Artar bethodawr.
yn llocyed yssadwr. kathyl gwae canhator kylch
prydein amgor. Dedwant yn gythor y berth y
glaarthmor. Bort gwr wen myt dragwynawl byt.
Dolwy o dolhwythyt dolaethwy enthyt. kymraulla
vn yt gyfarth kymrut heb eppa heb hemwonhr.
heb ofur byt. Byp awyd differth duweit. Kogeu tyg-
hettor. hoywed tew gwyned. glyw bychein bron
o twyllyd. tornenhawl tuth iolyd. hwedyd arwedyd
dy dan cyllellawr cledyfawr meiwyr. flyt oed udu
yyuchysson anaw angerdawl teyrdyn. Acywawr
kawd creudyn. kymmry eigyl gwydyl prydyn. ky
mry kyfrec ac asceu. Dygedawr glyduenych ar
llyn. gogled o awenbynnyd o heirmyn o echlur
caslur caslyn. o echen adaf henyn. Dygedawr
tyd y gwchawyn brames o gosgord gwyrein me
tyd millet seithyn ar vor agor arcansetn. bch o vor
bch o vynyd. bch o vor yn yal ebryn. coet maes ty
no abryn. Pop arawt heb englyniaw nebawt o vynaw

e gor melyn. y vn brithret a llawr gymret. a go
fut am iwelyn. Diaseu trwy hwn gwedeu bref
fwyl o godi creawdyr kyfoethawc duw vrdin. Pell
annfer kyn no dydbrawt ydaw diwarnawt. a dy
vein darlleawr teruyn tyryon tir iwerdon. y pry
dein yma ydaw dilwyvein. brython o vonhed rufe
in. ambi barnodyd o aghyfgres dieu. Dysgogan
sywedydyon ywlat y colledigyon. Dysgogan
derwydon tra mor tra brython. haf ny byd hy
non. Bychawt breu brenhyon. ac deubyd o gwan
fret tra merin tat ket. Gwyl ym brawt pryden
vrdein. ac yam gyffon kyffin. Dachwyaf y go
glyt gwein gwerin gwaelotwed uffern. ergrynaf
kylfestric kaen gan gwledic gwlat anorffen.

... llud mawr

Yn wir dymbi romani
kar. Odit olew dyn arall y par. Racdaw rwyslaw
hawr maw gyfargar a bydin a gwaetlin ar yelcar.
achyrig a med kyrn a gwerin tavgar. rwthyr ychynt ry
gyrchynt yg cledyfar. brein ac eryron gollychant
gwar. a llwyrwr gwrt arch gwyr diarchar. a dyr
ched katwaladyr lluch allachar. a wyneb bydin
... brooed ymyal. Yn wir dymbi dydamoneu.
gofunet dysgogan yg kyn echreu. Blwydyned
budic wossed ulydd reitheu. Gayaf gytllwry llym
llydwn lloveu. keithnawn eilyassaf mynut ryssieu.
Prit myr ryuerthwy ar dwfer tonneu. Llyrch

dymdygwyth tam o glair [illegible]. ar [illegible]
[illegible] tyllei. Ef dibyn yteruyn [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] rubyd ragen. Bae ywaranres ae
bain [illegible]. Eiden edyvant tinch tairyut torio
edyniet. y gwinif katwaladyr elot lathyr leu.
Dydrichaflor dreic o yhrth dehev. Gan chaf ruddaw
laf yndyd dyfieu. Y ndir dymbi hael hyb[illegible]
tyrnaut moliet mawr edryfed. llewyry tev llu esta
oe llydan vaed. hyt pan [illegible] seith ieith yn i glyw
ned. hyt pan tragher tragharet tywarr. B[illegible]cadvn
dulyun duded. tiert ar eigyl a hynt y alltuted. ry
vor lluchiaint eu heissilled. Y ndir dymbi teithiawc
mon. ffaw dreic diffreidyat y peppyl brython. pan
lluyd perchyd llui ygogyon. Dofyn dang yn dewin
drywon. pebyllyaunt ar tiren a tharan llyn. Bor
llechaunt gordyfuint y geissiaw mon. pell dewet hy
hyt on ueiradon. Tec ffaw dilligyaw kessaryon.
Dyfgogan dedyfat o agarat dyliet. Goglyn pan
peru kat ar vymued. Arth o deheubarth yn lluyfarth
gwyned yn amwyn uilyw ryfed rossed. ucheinc al
turat y darmerthed. Gawr kelemnt y allentured.
kyflevynt aessawr yg gawr yg eled. y gwinif kat
waladyr ar ior gwyned. Y dawr dydeulyawr dy
derbi hyn. lloegyr oll ymellun eu meuoed gen
hyn. Goelet ar tebet y glywr bryehwyn. rwng sa
eth veteu a hayarn gwyn. Galwhawr ar vor. [illegible]

Tegryn.

[illegible]
[illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... chwerwechen. [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] de lu delongaw de[illegible]
[illegible] ... Kaparaor. [illegible]
[illegible] ac ynad ef genedlaor. kylch pryden
be flemychit ygno. [illegible] myt ymgello yrme
[illegible] vaw. [illegible] ysialon iolet gorescyn [illegible]uet. dy
[illegible] [illegible] en [illegible]. Peni perch
en [illegible]. [illegible] yn [illegible]. hael [illegible]
[illegible]. gorwar [illegible]. [illegible] kat
[illegible] glewch hemif. Vinaut. ar llud lych[illegible]

Eiryf duw rwndaor [illegible]
Arch llawo anuaos eu heneityw. dygoval
[illegible] pryden prif lun ynys. [illegible] gwlat yr
[illegible] agwlat gafio. pobyl poyllat[illegible] eu tir
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eu peiffen e [illegible] eu henedlf. [illegible]
[illegible] ober [illegible]. europa [illegible]
[illegible] dy[illegible] [illegible] [illegible] yn[illegible]

PB 2273 T3 1910 v.1

Book of Taliesin
Fascimile & text of the book of Taliesin
v. 1

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY